

Koroiset

4/2011

Koroinen
Räntämäki
Halinen
Oriketo
Metsämäki

Pihakilpailumenestystä s. 3

Halisukko ja Halisakka s. 7

Brasilialaista joulua Turussa s. 9

pääkirjoitus

Kulttuurivuosi loppuu ja uusi vuosi alkaa

Halisten alueelle on valmistunut kuluva vuoden aikana uusi asemakaava, joka on nimeltään Muinaispelto. Se sijaitsee Vanhan Ravattulantien varressa, vastapäätä Julinin leikkikenttää.

Alue on pinta-alaltaan 1,3 hehtaaria ja rakennusoikeutta sillä on noin 2300 neliömetriä. Kaupunki on jo kaksi kertaa kilpailuttanut alueen, mutta ei ole saanut yhtään tarjousta. Jos käynte katsomassa aluetta, se on erittäin hieno ja soveltuu rakentamiseen.

Lisäksi kaava on toteuttamisystävällinen eli se on varustettu merkinnällä AP 1, joka tarkoittaa, että alueelle voidaan toteuttaa rakentamista yhteen kerrokseen joko omakotitaloina, paritaloina tai rivitaloina. Kaupunki

on valmis vuokraamaan tai myymään alueen ja se voidaan toteuttaa ryhmärakentamisena.

Tontille voidaan rakentaa noin kaksikymmentä sadan neliön kokoista perheasuntoa ja se voidaan jakaa esimerkiksi kahteen tonttiin.

Kaikki nyt miettimään uuden kodin toteuttamismahdollisuutta!

Alueen sähkösopimus Turku Energian kanssa on päättymässä ensi vuoden keväällä. Turun Pientalojen Keskusjärjestö on aloittanut neuvottelut uudesta sopimuksesta energian toimittajan kanssa. Neuvottelujen alku ei tunnu kovin hyvältä, koska sähkön hinta tuntuu nousevan kohtuuttomasta eli noin kolmekymmentä prosenttia nykyisestä hinnasta,

minkä lisäksi perusmaksukin on nousemassa.

Nyt otetaan kilpailevia tarjouksia muilta-kin sähkölaitoksilta ja pyritään samaan kohtuullinen sopimus aikaiseksi. On kuitenkin huomioitava, että muut sähkölaitokset pyrkivät tulemaan markkinoille tarjoamaan Teille mahdollisesti sähköä. Kannattaa olla kuitenkin pidättyväinen ja katsoa millaisen sopimuksen TPK saa aikaiseksi. Aikaisemmat kokemukset ovat olleet hyviä.

Rauhallista Joulun odotusta ja Hyvää Joulua ja onnellista Uutta Vuotta!

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

Joulun iloa!

Profeetta Jesajan kirjan 9. luvussa ovat sanat:

Kansa, joka pimeydessä vaeltaa, näkee suuren valon. Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus. Sinä teet runsaaksi riemun, annat suuren ilon.”

Joulu ja joululaulu, siunaus eivät ole meidän omien elämystemme tai toiveittemme varassa. Toki itse tehtyä joulua voi aina kehittää mieleiseksi, mutta tällaisesta joulusta puuttuvat juuret, joulun syvin sisältö. Joulussa ulkoiset puitteet ovat toisarvoinen asia, paljon tärkeämpää on, saako joulunlapsi syntyä sydämeen ja tuoda sinne todellisen joulun ilon.

Tämä on joululahja, jonka vain Jumala voi antaa meille. Jumalan joululahja on iankaikkinen elämä Jeesuksessa Kristuksessa. Se on lahja, jota ei voi ostaa, se on suunnattoman arvokas. Sen voi vain ottaa vastaan ja samalla levoton sydän löytää rauhan.

Jumalan joululahja on tarjolla kaikille tasapuolisesti ja tasavertaisesti. Jumalan lahja, joulun ilo Jeesuksessa, kohtaa koko maailman, sillä Jeesus on koko maailman Vapahtaja. Ihmisten lupaukset pettävät ja lahjat vanhentuvat. Jumalan lahja on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti ja Jumalan lupaukset täyttyvät aina. Niin tapahtuu tänäkin jouluna.

Tänä jouluna, kun lähetät joulukortteja, perinteisiä tai sähköisiä, toivon, että seuraat lähettämiäsi kortteja ajatuksissasi ja rukoilet ystäväsi puolesta. Rukouksesi kulkee ensin Jumalan sydämen kautta ja tapaa sitten kohteensa siunaus mukanaan. Se on suurempi lahja saajalleen kuin ikinä uskot tai ymmärrät. Profeetta Jesajan kirjan sana on totta: ”Sinä teet runsaaksi riemun, annat suuren ilon.”

Teitä kaikkia ja läheisiänne lämmöllä
ajatellen ja siunaten

Katri Rinne
kirkkoherra

Veijo Vehanen

Veijo Vehanen

KoroiSet-lehti tehdään vapaaehtoisvoimin. Mukaan mahtuu uusia tekijöitä – niin kirjoittamaan kuin kuvaamaan. Jos oman asuinalueen asiat kiinnostavat ja ehtisit vaikka vain silloin tällöin kirjoittaa tai kuvata, niin ota yhteyttä: toimitus@koroinen.fi

KoroiSet

Ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa: vuonna 2011 helmikuussa, huhtitoukokuun vaihteessa, elo-syyskuun vaihteessa ja joulukuun alussa

Jakelu

6500 kpl, jaetaan kotitalouksiin ja yrityksiin seuraavissa Turun kaupunginosissa: Koroinen, Röntämäki, Halinen, Oriketo, Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Röntämäki -seura, Halisten omakotiyhdistys, Hamaron pienkiinteistöomistajain yhdistys ry, Maarian seurakunnan Itä-Maarian alueneuvosto, Turun kristillinen opisto

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530, sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Hanna Nurmi, aineisto@koroinen.fi

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Jaakko Erola, Tytti Issakainen, Tapio Jokinen, Tuuli Kastemaa, Eija Leino, Timo Leinonen, Virpi Lummevuo, Hanna Nurmi, Dmitri Ovtchinnikov, Janne Peltonen, Pertti Pussinen, Pirjo Ranti

Toimitus

toimitus@koroinen.fi

Kansikuva

Dmitri Ovtchinnikov: Koroisten taloa

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530, sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi Ilmoitustilaa on myös myytävänä Koroisten internetsivuille www.koroinen.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muodossa osoitteeseen toimitus@koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa ennen lehden julkaisuviikkoa

Ilmoituksen suunnittelu ja tekstiladonta

0,10 e/pmm, aineisto osoitteeseen

ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa ennen lehden julkaisuviikkoa

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki 471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisessa satuneesta virheestä lehden suurin vastuu rajoittuu ilmoituksen hinnan korvaamiseen. Lehti ei vastaa virheestä, joka aiheutuu esim. puutteellisesta tai virheellisestä ilmoitusaineistosta, puhelinvälityksessä tapahtuneesta väärinkäsityksestä tai epäselvästä käsikirjoituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1150 e
puoli sivua pysty	1150 e
1/4 sivua	684 e
1/8 sivua	331 e
1/16 sivua	155 e
1/32 sivua	78 e

Alennukset

Vuosialennus 20% (neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

www.koroinen.fi

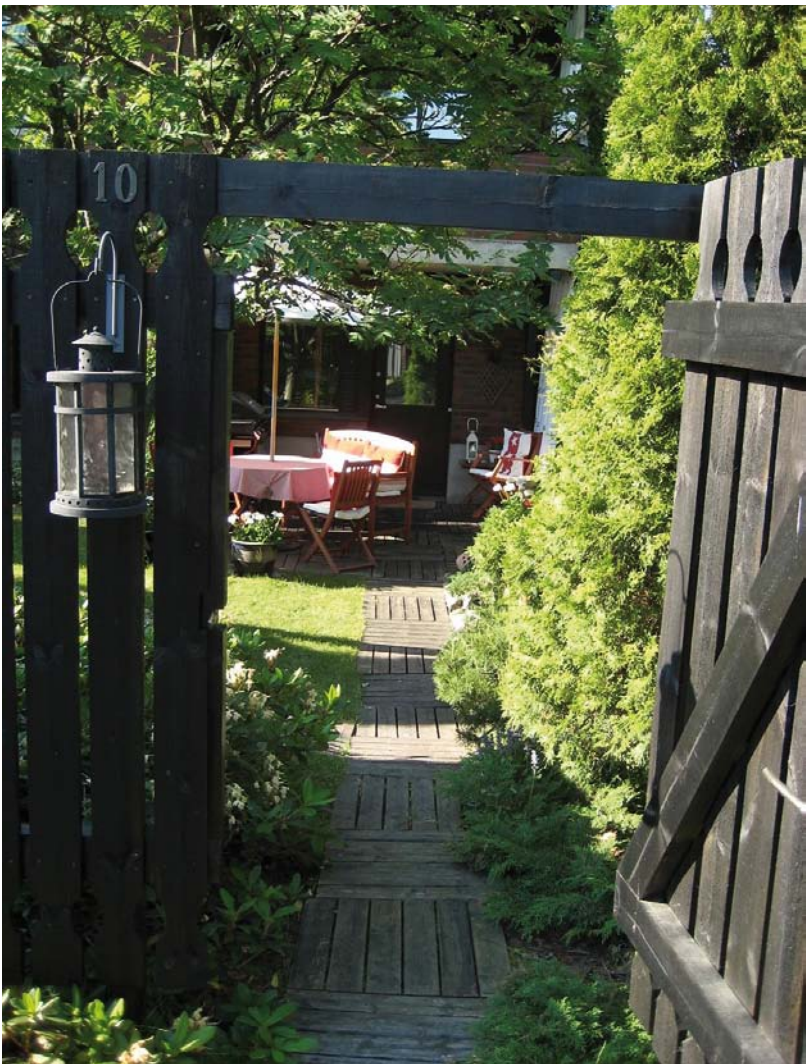

Dmitri Ovchinnikov

Maarian pappila sai erityismaininnan kukkakentästään (scillat).

Rivitalosarjan voitto Hamaroon ja Maarian pappilalle kunniainnointia

Hamaron pienkiinteistöomistajain yhdistyksen alueradiin ehdokkaat menestyivät Turun pihakilpailussa hienosti. Rivitalojen sarjan voitti **Leena ja Tapani Niemiahon** piha Rossinkadulla Räntämäessä. Lisäksi Maarian pappilan piha sai erityismaininnan kukkakentästään, jossa siniset scillat värjättävät pappilan edustan etelärinnettä.

Hamaron pienkiinteistöomistajain yhdistyksen alueradii

Rivitalojen sarjan voitti Leena ja Tapani Niemiahon piha Rossinkadulla.

Myllärintalon tulppaani-istutuksille kunniainnointia

Kulttuuripääkaupunkivuoden suuri pihakilpailu on ratkennut, ja Halisten omakotiyhdistyksen ja Kotiseutuyhdistys Halinen-Räntämäki ry:n ehdottama Myllärintalon piha on saanut kunniainninnan Tulipa Aboa -Turkutulppaanin istutuksista.

Palkinnot jaetaan kaupungintalolla 1.12.2011.

Pirjo Ranti

Ritva Nummora

Hamaron pienkiinteistöomistajain yhdistyksen alueradii

Ritva Nummora

Ritva Nummora

Korjaamossa työskennellään jo uusissa tiloissa, joissa on panostettu erityisesti tekniikkaan ja turvallisuuteen, mm. ilmanvaihtoon.

Töiden vastaanottopuoli on valoisa ja avara.

Myyntijohtaja Olli Arnivaara tarttui kottikärryihin tulevassa autohallissa, jonka valkolattiaiseen osaan tulevat esille uudet autot.

Skoda menee kaupaksi Orikedolla

Ohikulkutien reuna-alueista on tullut suosittuja liikepaikkoja. Tietä pitkin kiittää päivittäin 25 000 autoa. Liikenneyhteydet ovat erinomaiset ja liiketilan näkyvyys hyvä.

Orikedon alue on ollut perinteinen autokauppapaikka. Vähitellen isot liikkeet ovat muuttaneet muualle tai laman kourissa joutuneet lopettamaan. Rinta-Joupin Autoliikkeessä on valittu ihan toinen strategia: pysytään Orikedolla ja laajennetaan liiketiloja vielä huomattavasti. Autokaupan taantumakaan ei tuntunut Skodaa myyvässä Rinta-Joupin Autoliikkeessä.

Kymmenen vuotta hyvällä paikalla

Rinta-Joupin Autoliike on ollut Orikedolla Ohikulkutien varressa jo kymmenisen vuotta. Kiinteistö ostettiin Autocenter Stockmannilta. Silloin myynti oli noin 700

autoa vuodessa. Viime vuodeltakin autoja on myyty parituhatta vuodessa.

– Alueella pysymistä puoltaa myös se, että missään muualla ei pääsisi enää näin lähelle Ohikulkutien viereen. Lisäksi täällä on paljon autoiluun liittyviä palveluita, kuten katsastusasemia, bensa-asemia ja huoltamoita, kertoo Turun Rinta-Joupin Autoliikkeen myyntijohtaja **Olli Arnivaara**.

– Meillä on myös yhteistyötä oman alan yritysten kanssa ja matkailuautojen sisustuksen osalta on jo tehty yhteistyösopimus alueelle tulevan rautakaupan kanssa.

Rinta-Joupin henkilökunta-ruokalaan ruuat tulevat

lähisen GP Kartingin keittiöstä.

– Mutta nyt käymme Kartingin tiloissa syömässä, kun meillä eletään parakkielämää, kertoo Arnivaara.

Vanha ja kiinteä ketju

Rinta-Joupin Autoliike Oy:n toiminta alkoi Tervajoella, Pohjanmaalla 1952. Alusta asti yritys on ollut kiinteästi saman perheen hallinnassa.

Automyymälöitä on neljällätoista paikkakunnalla ja kaikilla on sama omistaja **Ari Rinta-Jouppi**, joka toimii myös toimitusjohtajana. Autoliikkeen ketju onkin kiinteä.

Turun Rinta-Jouppilla on laaja valikoima matkailuautoja ja -vaunuja. Sen lisäksi on huolto- ja varaosapalvelu, korjarikojärjestelmä ja fiksaus- ja pesupalvelu. Tiloissa on myös autonvuokraus ja sitä hoitaa

yhteistyökumppani Avis.

Koko liikevaihdosta on kuitenkin henkilöautomyynti noin 80 prosenttia.

Turussa keskitytään kehittyvään Skodaan

Henkilöautoista on myynnissä Turun Rinta-Jouppilla vain Skoda. Olli Arnivaaran mukaan tässä aiotaan pysyäkin, sillä muutokseen ei ole tarvetta.

– Skoda on yksi Suomen vanhimpia automerkkejä ja sitä on myyty jo 1930-luvulla. Skodan brändi alkoi muuttua 1990-luvun alussa, kun auton tuotanto myytiin Volkswagen-konsernille. Brändiä alettiin silloin tietoisesti nostaa. Skoda Octavia tulee olemaan tänäkin vuonna Suomen myydyin auto, kuten se on ollut jo muutaman edellisenä vuonna.

Arnivaara iloitsee Skodan kehityksestä. Automerkistä

on tulossa uusia malleja ensi vuonna ja siitä eteenpäin puolen vuoden välein. Tehtaalla on tavoitteena nostaa Skodan tuotanto ja myynti kaksinkertaiseksi vuoteen 2018 mennessä. Uudet automallit laajentavat valikoimaa sekä pienempiin autoihin että suurempiin, katumaasturityyppiin autoihin.

Tarve vaati laajennusta

Rinta-Joupin autoliikkeen vanha kiinteistö Turussa on ollut 3000 neliötä ja se on valmistunut 1980-luvun lopussa. Tilat kävivät kuitenkin pieniksi ja tarvittiin ajanmukaistamista. Uudessa kiinteistössä on rakennusala 6427 neliötä. Laajennus on Rinta-Joupin historian suurin investointi.

Rakennus on teknisesti erittäin vaativa, sillä viranomaismääräykset ovat tarkat, kun kyseessä on liiketila, jossa

on sisällä autoja ja bensiiniä. Myös huolto- ja korjaamotilojen rakentaminen sisältää erityisvaatimuksia, rakennukseen upotetaan elektroniikka ja turvallisuuden kannalta oleellista on mm. paloneston ja ilmanvaihdon hyvä toimivuus.

Heinäkuusta saakka ovat toimitilat olleet parakissa ja uusien tilojen viranomais-tarkastus on joulukuun puolivälissä. Vähän ennen joulua päästään muuttamaan uusiin sisätiloihin.

– Jokainen lämmin syyspäivä onkin hyvä asia siihen saakka, hymähtelee automyyjä **Harri Karppinen**.

Vaikka uudet tilat otetaan käyttöön jo ennen joulua, ovat viralliset avajaiset kuitenkin vasta maaliskuussa.

Teksti ja kuvat: Hanna Nurmi

VUOKRAA KOTI VARIS- SUOLTA

Muuta palvelujen lähelle.
Saatavana myös invamitoitettuja asuntoja.

Tornitalo, Jösse Sakon katu 8
1h+kk 34,0 m² 382,00 e/kk
2h+kk 39,0 m² 401,00 e/kk
2h+kk 44,5 m² 440,00 e/kk

Sis. vesimaksun, sähkö
kulutuksen mukaan.

Vakuusmaksut 370 e ja 450 e.

Tee hakemus kätevästi
netissä

www.tvf.fi tai kysy lisää.

TVT Asunnot Oy

Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoinna: ma 9.00–17.00, ti 10.00–15.45, ke–pe 9.00–15.45
Vuokraus, puh. (02) 262 4888 • www.tvf.fi

Rinta-Joupin Autoliikkeen laajennustyömaa Ohikulkutien varressa on enää viimeistelyä vaille.

Anita jutteli lasten kanssa heidän kanssaan katsomastaan filmistä.

Mainiot mediaperheet Turun Halisten koululla

MLL:n kouluttajat Leena Kuoppa-aho, Anita Järvelin ja Laila Bjurström ohjasivat Halisten esikoulun ja koulun vanhempia kohti parempaa lasten ja vanhempien keskinäistä vuoropuhelua medioiden käytössä.

Vanhemmat keskustelivat medioista

Noin 25 perhettä (mahdollisesti runsaat 60 ihmistä), aikuisia ja lapsia oli kokoontunut Halisten yksikön tiloihin torstai-iltana, kun koulun vastuupettaja **Mirkka Risku** toivotti meidät tervetulleiksi koululle. MLL:n kouluttajat esittäytyivät ja ottivat lapset yhteen luokahuoneeseen ja aikuiset toiseen huoneeseen infotilaisuuteen. Sillä aikaa, kun lapset katsoivat **Anitan** kanssa filmiä, me vanhemmat muodostimme kouluttajien ohjeiden mukaan ryhmät eri mediakäyttöteemojen mukaan.

Teemoja olivat mm. Facebook ja muut sosiaaliset mediat, pelaaminen (mm. miniclip, pelikone, runescape), aikarajat, nettiyhteyksien rajoittaminen muiden muassa. Ensin me vanhemmat keskustelimme ryhmissä keskenämme teemoista ja sitten aloimme teemojen yhteisen purkamisen **Leena Kuoppa-ahon** ohjaamana.

Internetin käytön rajoittaminen on vaikeaa meille aikuisillekin

Vanhempia askarruttivat esimerkiksi Facebookin rasismi, huoli asiattomista aikuisviihteen sivustoista, joita lasten käyttäessä medioita saattoi

yhtäkkiä pop-up-tyyppisesti tulla ruudulle, erilaiset mahdollisuudet rajoittaa medioiden käyttöä, peliajat yms. vastaavat ongelmat.

Todettiin, että myös meillä aikuisilla on vaikeuksia käyttää omaa aikaamme medioiden kanssa. Mediat ovat attraktiivisia, vievät monelta muulta asialta ajan ja huomion ja että myös aikuisten on vaikea rajoittaa medioiden käyttöä. Myös sellainen havainto tehtiin, että jos vanhemmat rajoittavat voimakkaasti lastensa pelaamista, lapset menevät naapuriin tai kaverinsa luo ja pelaavat siellä, eli lopulta rajoittaminen saattaa johtaa jopa huonompaan tilanteeseen.

Ole kiinnostunut, mitä lapsesi tekee netissä

MLL:n kouluttaja Kuoppa-aho korosti useaan otteeseen, että medioiden maailmassa pätevät samat lainalaisuudet kuin muussakin elämässä vanhempien ja lasten välillä. Kaiken A ja O ovat luottamukselliset välit, jotka rakentuvat koko elämän ajan. Hyvät suhteet luodaan varhaisessa iässä, jotta teini-ikäen tunnetuoksinnoissa ja muutosvaiheissa luottamus vanhempien ja lasten välillä säilyy. Hyvä vuorovaikutus ja aito kiinnostus lasten medioiden käyttöä kohtaan ovat

Kuoppa-ahon mukaan tärkeitä. Vanhemmat voivat kysyä lapseltaan esimerkiksi: "Pelataanko yhdessä? Näytätkö minulle Facebook-sivujasi? Mistä sinä pidät netissä? yms. kysymyksiä. Kysymykset ovat hyvä tapa päästä selville, mistä oma lapsi pitää ja pysyä ajan tasalla, missä mennään.

Ikärajat suojelevat lapsia

Myös ikärajojen perustelu on Kuoppa-ahon mukaan helppoa. Voi näyttää pakettin kyljessä olevaa ikämerkintää. Tässä sanotaan näin. Lapselle voi perustella, että ikärajat ovat hänen itsensä suojelemiseksi laadittu. Jos lapsi on nähnyt jotain pelottavaa netistä,

Mainiot MeDIA PERHEET

olisi tärkeää kannustaa häntä kertomaan asiasta luotettavalle aikuiselle, sanottiin yleisöstä.

Facebook on kuin julkinen asiakirja

Bjurström kommentoi sosiaalista medioista syntyneitä keskustelua ja kertoi, että virtuaalipoliisi toimii Irc-galleriassa ja Facebookissa ja että poliisille voi tehdä ilmoituksia laittomuuksista ja poliisi onkin menestyksekkäästi puuttanut eräisiin tapauksiin. Toisaalta todettiin, että esim. Facebookia on vaikea kontrolloida, koska se toimii Yhdysvalloista käsin. Kaikki materiaali (esim. valokuvat), joka Facebookiin talletetaan, on siellä ikuisesti, eikä sitä saa sieltä pois.

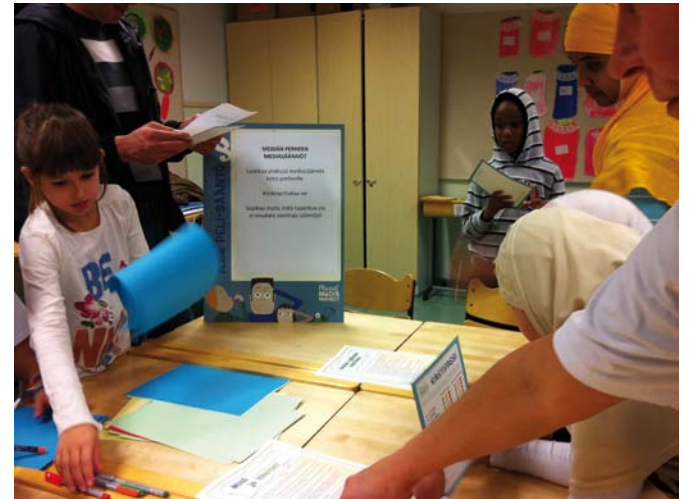
Kuoppa-aho korostikin, että hänestä Facebookiin tulisi suhtautua kuin julkiseen asiakirjaan, jota esimerkiksi tuleva työnantaja voi tarkastella hakiessaan uutta työntekijää. Valokuva työntekijästä rentona hetkenä kaljatuoppi kädessä ei ole ehkä paras ansio tällaisessa tilanteessa. Eli Facebookilla, miltä näytät siellä, sillä asialla voi olla tulevaisuudellesi paljonkin merkitystä.

Mediaradalla tehtiin mm. animaatioita

Antoisan, ehkä vähän keskenkin jääneen keskustelun

Mediarasti "Miksi ikärajoja tarvitaan?"

Mediarasti "Meidän perheen mediasäännöt".

jälkeen, vanhemmat ja lapset lähtivät käymään läpi Mediarataa. Mediatehtäviä oli kymmenisen kappaletta ja rasteilla on omat hauskat mediaperhe-nimet. Saimme rastikortit, johon saimme arvioida tehtävien hauskuutta ja omaa onnistumistamme radalla. Tehtäviä olivat mm. animaation tekeminen, Wii-pelin pelaaminen vanhempien ja lasten kesken, yhteisten pelisääntöjen laatiminen, ikärajojen miettiminen yhdessä perheenjäsenten kesken, lapsen oman toivepäivän kirjaaminen, nukketatteriesityksen laatiminen sekä monet muut tehtävät.

Kiitos paljon Halisten esi-

koulun ja koulun henkilökunnalle, erityisesti opettajille, MLL:n kouluttajille, vanhemmille ja lapsille, joiden kanssa tämä mielenkiintoinen toimintailta saatiin aikaan. Kiitos myös Suomen valtiolle, että yhteisiä verovarojamme käytetään tällaisten tärkeiden hankkeiden käynnistämiseen ja toteuttamiseen – ainakin allekirjoittanut lähti kotiin vakuuttuneena, että maailma on taas hitusen parempi kuin eilen.

Teksti: Johanna Lampinen
Kuvat: Aatos Mickelsson 11 v.

Mistä on kyse?

Mikä Mainiot Mediaperheet -hanke?

Mainiot Mediaperheet on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama mediakasvatushanke, jonka kohderyhmää ovat varhaiskasvatusikäiset ja heidän vanhempansa. Lisäksi hanke on suunnattu ammattikasvattajille.

Yhteishanketta toteuttavat Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry, Mediakasvatuskeskus Metka ry ja Suomen Vanhempainliitto ry.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa lasten omaa media-tuottamista, luovuutta, ilmaisua, sosiaalisia taitoja ja mediakriittisyyttä toiminnallisuuden kautta. Hankkeessa järjestetään toimintaratoja, joissa lapset tutkivat yhdessä aikuisen kanssa mediasisältöjä ja tekevät myös itse mediatuotoksia.

Toimintaradan ideana on havahduttaa vanhemmat lasten median käytön tapoihin ja vahvistaa heidän mediakasvatusvalmiuksiaan. Toimintaradan rakenne perustuu ajankohtaiseen tutkimukseen pienten lasten median käytöstä. Lisäksi

hankkeen kautta vanhemmat ja ammattikasvattajat saavat lisää tietoa ja tutustuvat mediakasvatuksen tueksi julkaistuihin materiaaliin.

Syysyn 2011 aikana eri puolilla Suomea järjestetään noin 30 koulussa tai kirjastossa **toiminnallinen Mainiot Mediaperheet -rata**. Toimintaradan tehtäväpisteillä on tarkoituksena kannustaa vanhempia ja lapsia yhdessä tutustumaan mediaihin samalla pohtien niiden sisältöjä.

Rata on toteutettavissa esimerkiksi koululla, päiväkodissa, museossa, kirjastossa tai lastentapahtumassa. Radan järjestäjät saavat Mainiot Mediaperheet -oppaan, toimintaradan rastien tehtäväkyltit ja tehtävät, rastipassin ja tietoiskukalvot. Kaikki materiaalit ovat vapaasti ladattavissa Mannerheimin Lastensuojeluliiton (www.mll.fi/lapsetjamedia), Mediakasvatuskeskus Metkan (www.mediametka.fi) ja Suomen Vanhempainliiton sivuilta. (www.vanhempainliitto.fi)

Lisätietoja: roi.ruuskanen@mediametka.fi, p. 040 189 5577

LUOTETTAVAA, JOUSTAVAA
JA MONIPUOLISTA
KIINTEISTÖHUOLTAPALVELUA
JOKA TALON TARPEISIIN

TURUN KIINTEISTÖÄSSÄ OY

0400 521 258

RIIMUKATU 12 20380 TURKU
Fax (02) 238 8295

huolto@kiinteistoassa.fi

www.kiinteistoassa.fi

• HUOLTOTYÖT
• SIIVOUKSET
• ULKOALUEIDEN
HOITO

• HARJAKONE-
PALVELU
• PÄIVYSTYKSET
• SIJAIUUDET

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

• VEIKKAUS
• OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
• MYÖS KALASTUSLUVAT
MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma–pe 8–21, la 10–21, su 12–21

**GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI
HALISTUPA**
Emmauksenkatu 1, p. (02) 253 9564

Halisukko Tapio Jokinen

Yllätys, yllätys, yllätys: kulttuuripääkaupunkivuoden Halisukoksi valittiin **Tapio Jokinen**, Koroiset-lehden vastaava toimittaja, Halisseuran ja Halisten omakotiyhdistyksen, Halinen-Räntämäki yhdistyksen, Turku-seuran sekä polttolaitoshankkeen pääpuuhamies. Valinta ei tullut varsinaisesti yllätyksenä kenellekään, ei edes Halisukolle itselleen, mutta se on

Tapio Jokisen mielestä silti erityisen mieluista ja arvokas kiitos mittavasta työstä Halisten-Räntämäen alueen yhteiseksi hyväksi.

Tapaamme myhäilevän sankarin hänen kodissaan, josta kauniin mänikön läpi aukeaa näkymä Halisten keskukseen. Tapio Jokinen on asunut Halisissa yli 30 vuotta ja hänet tunnetaan joka ikisen paikallistahtuman

järjestäjänä ja mesenaattina. Halisukon ansiolista tämän alueen vaikuttajana on huimaavan pitkä.

Suurimman työpanoksen ja voimainponnistuksen on vaatinut polttolaitoshanke, joka aktivoitui vuonna 2005. Hankkeen aktiivisina toimijoina on ollut 10–15 hengen ryhmä, joka on istunut satoja, ellei tuhansia tunteja valmistellen valituksia, vastineita

ja julkilausumia sekä keräten kansalaisadresseja, joiden päämääränä on ollut saada nykyisen polttolaitoksen toiminta Orikedolla lopetetuksi.

Syksyllä 2010 työ tuotti varsinaisen hedelmänsä, kun korkein hallinto-oikeus ratkaisi viimein valituksen halislaisten hyväksi, ja nykyisen polttolaitoksen toiminta päätettiin lopetettavaksi vuoden 2014 loppuun mennessä. Tapio Jokisen mukaan tähän päämäärään uhrattu vapaaehtoisin voimin tehty työ olisi tullut maksamaan reilusti yli 100 000 euroa virkamies-työnä suoritettuna. – Polttolaitosryhmän työ ei ole missään nimessä vielä päättynyt, vaan seuraavassa vaiheessa käymme taistelemaan korvaavan jätteenkäsittelylaitoksen sijainnista. Vaihtoehtoisiksi ratkaisuksi on esitetty Topinojaa tai Raisiota ja vastineita on jo alettu valmistella, jotta ratkaisu muodostuisi halislaisille suotuisaksi, lupaa Tapio Jokinen, jonka lakitieteellinen koulutus on ollut suureksi hyödyksi asiakirjatekstejä valmistellessa.

Suurelta osin polttolaitoshankkeen liittyen ja kyseiseen ryhmään kuuluvien aktivistien ideasta syntyi myös Koroiset-lehti noin 5 vuotta sitten. Projektin edetessä nähtiin tarpeelliseksi asiain kulusta tiedottaminen ja samalla lehden sisältöä laajennettiin käsittelemään Halisten alueen kulttuurista tarjontaa ja paikallisyhdistysten toimintaa. Tapio Jokinen on toiminut lehden vastaavana toimittajana ja huolehtinut mm. lehden talousasioista. – Koroiset-lehti on tärkeä informaation väylä, mutta myös yh-

teisöllisyyden edistäjä. Toivoisimme vain lisää ihmisiä mukaan tähänkin toimintaan.

Lähtövalaisuuden tärkeimmiksi hankkeiksi Halisukko mainitsee Koroistenkaaren toteutuksen ja liikuntahallin rakentamisen Halisten koulun läheisyyteen. Tapio Jokisen mielestä Koroistenkaari on alueen asutukselle, liikenteelle ja taloudelliselle kehitykselle ensiarvoisen tärkeä, mutta se tulee ehdottomasti toteuttaa ympäristön arvokkaita muinaisarvoja ja maisemaa säästäen. Liikuntahallia puolestaan tarvitaan koululiikunnan lisäksi alueen yhteisenä harrastus- ja kokoontumispaikkana. Näitä ja muita Halisten alueen etuja Tapio Jokinen pääsee ajamaan ensi vuoden alusta alkaen Turkuseuran kaupunginosajooston puheenjohtajan ominaisuudessa. Kulttuuripääkaupunkihankkeen jatkeena suunnitellaan jo seuraavia Koroisten-Halisten kotiseutuviikkoja.

Yhteisten asioiden hoitamisesta yli jäävällä ajalla Halisukko tunnetaan autoharrastuksestaan ja kokkaamistaidoistaan. Kotona vauhtia siivittävät vaimo Liisa ja Juha-poika, joka tosin on jo muuttanut omaan kotiinsa. Ensi kesänä Halisukko aikoo elvyttää muutamia vuosia katkolla olleen purjehdusharrastuksensa: suunnitelmissa on muutaman viikon pituinen Ahvenanmaan ympäripurjehdus. Toivomme Halisukolle ja miehistölle suotuisia tuulia.

Tuula Manner

nuorisoa harrastuksiin. Tunnumme hänet hyvien naapurussuhteiden luojana ja hyvien harrastusten ylläpitäjänä kuten kulttuurin, kotiseutuhengen ja seurakuntatyönkin parista. Hän on todellinen monitoimimies. Näin perusteltiin **Saara Markkulan** valintaa vuoden 2011 Halisakaksi.

Jo lyhyen tutustumisen jälkeen ilmenee, että kuvaus on osunut aivan nappiin: tuore Halisakka visioi ja toteuttaa innostuneesti ideoitaan yhteisön rakentajana ja moniarvoisen kulttuurin puolustajana.

– Arvonimi oli suuri iloinen yllätys, etenkin kun ottaa huomioon, että olen halislaisena varsin nuori, alle kymmenvuotias, kertoo tuore Halisakka tuntemuksistaan.

Vuonna 2006 Saara perheineen muutti Komoisten tilalle, jossa he ovat vähitellen remontoineet arvokasta, 1850-luvun vaiheilta peräisin olevaa maalaistalon päärakennusta perinteitä ja vanhoja rakennusarvoja vaalien. Työ jatkuu vielä vuosia, mutta se ei innostunut perhettä lannista.

Saara kertoo yllättyneensä siitä, miten helposti ja ystävällisesti heidän perheensä otettiin Halisissa vastaan. Saaran mielestä turvallinen kyläomaisuus yhteisö antaa parhaat eväät sopeutumiseen muualta muuttaneille.

Saaran toimintaan Halisissa on sisällynyt laajasti erilaisia yhteisöllisiä toimia, mm. pyhäkoulun pitoa, osallistumista HalisSeuran ja koulun vanhempainyhdistyksen toimintaan sekä moniin Turku 2011 -kulttuuripääkaupunkihankkeen tapahtumiin. Parhaillaan on meneillään pihakilpailuhanke, jonka arvostelulautakuntaan Saara kuuluu.

Eläinten joulurauhan julistus, joka on toteutettu jo kahdesti, on Saaran ideoima uusi perinne. Eläinten joulurauha julistetaan tänäkin vuonna, lauantaina 17.12. klo 17 Halisten Virnamäellä ja sinne ovat tervetulleita kaikki turkulaiset oman lemmikkieläimen kanssa tai ilman. Joulurauhan julistuksen jälkeen HalisSeura tarjoaa jouluglögitiä.

Huhtikuusta alkaen Saara on toiminut Mikaelinseurakunnan kansainvälisen työn sihteerinä, sitä edeltävästi vuosia Turun kaupungin maahanmuuttajaohjaajana. Työhön sisältyy laajalti erilaisia hankkeita, projekteja, kursseja jne, joiden tavoitteena on helpottaa muualta muuttaneiden asukkaiden sopeutumista yhteisöömme ja kulttuuriimme.

– Monien muiden palveluiden lisäksi tulokkaat tarvitsivat ”kulttuuritulkin”, joka ohjaisi heidät mukaan yhteisiin tapahtumiin ja aktiivisiksi yhteisön jäseniksi. Saara kertoo ehdottaneensa, että muiden vuosittaisten arvonimien lisäksi valittaisiin Vuoden Uushalislainen, joka toiminnallaan ja esimerkillään on edistänyt vastavuoroista kulttuurivaihtoa ja yhteisöjen sopeutumista.

Tärkeimpänä paikallisena hankkeena Saara mainitsee liikunta- ja monitoimintahallin rakentamisen Halisten koululle. Koululaisten liikuntatilan lisäksi hallia tarvittaisiin kerhotilaksi, nuorten kokoontumispaikaksi ja yleisesti tapahtumien järjestystilaksi.

Saara Markkulan perheeseen kuuluu Katariinan seurakunnassa pappina toimiva aviomies **Juhana**, 14-vuotias tytär **Tilda** sekä 11- ja 7-vuotiaat pojat **Taavi** ja **Tuomas**. Lisäksi talossa asustaa punakorvakilpikonnan **Vilperti**, joka tarkkailee vilkasta perhe-elämää terraariostaan.

Saaran omaan elämään on kuulunut useita muuttoja ja sopeutumisia vieraisiin oloihin: hän vietti 10 vuotta lapsuudestaan Brasiliassa ja myöhemmin vielä neljä vuotta Kanadassa. Nuoruusvuodet Saara asui Inkoossa, josta muutti Turkuun opiskelemaan.

Halisakan ja hänen perheensä nykyinen kiinnitys Komoisten tilalle näyttää varsin pysyvältä – heidän ja meidän muidenkin halislaisten onneksi ja iloksi!

Tuula Manner

Halisakka Saara Markkula

”Hänen iloinen naurunsa heläjä, missä hän tapaakin ihmisiä. Ilo ja elämänmyönteisyys täyttää Halisakan seuran. Halisakamme suhauttaa ohi kiihtävässä hetkessä polkupyörällä, milloin pitkin Halisten kujia tai heilauttaa kättään auton ratin takaa morjenjaessaan kauppareissulla tai kyyditessään

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappaletaarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormaus • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. (02) 242 6416 Fax (02) 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

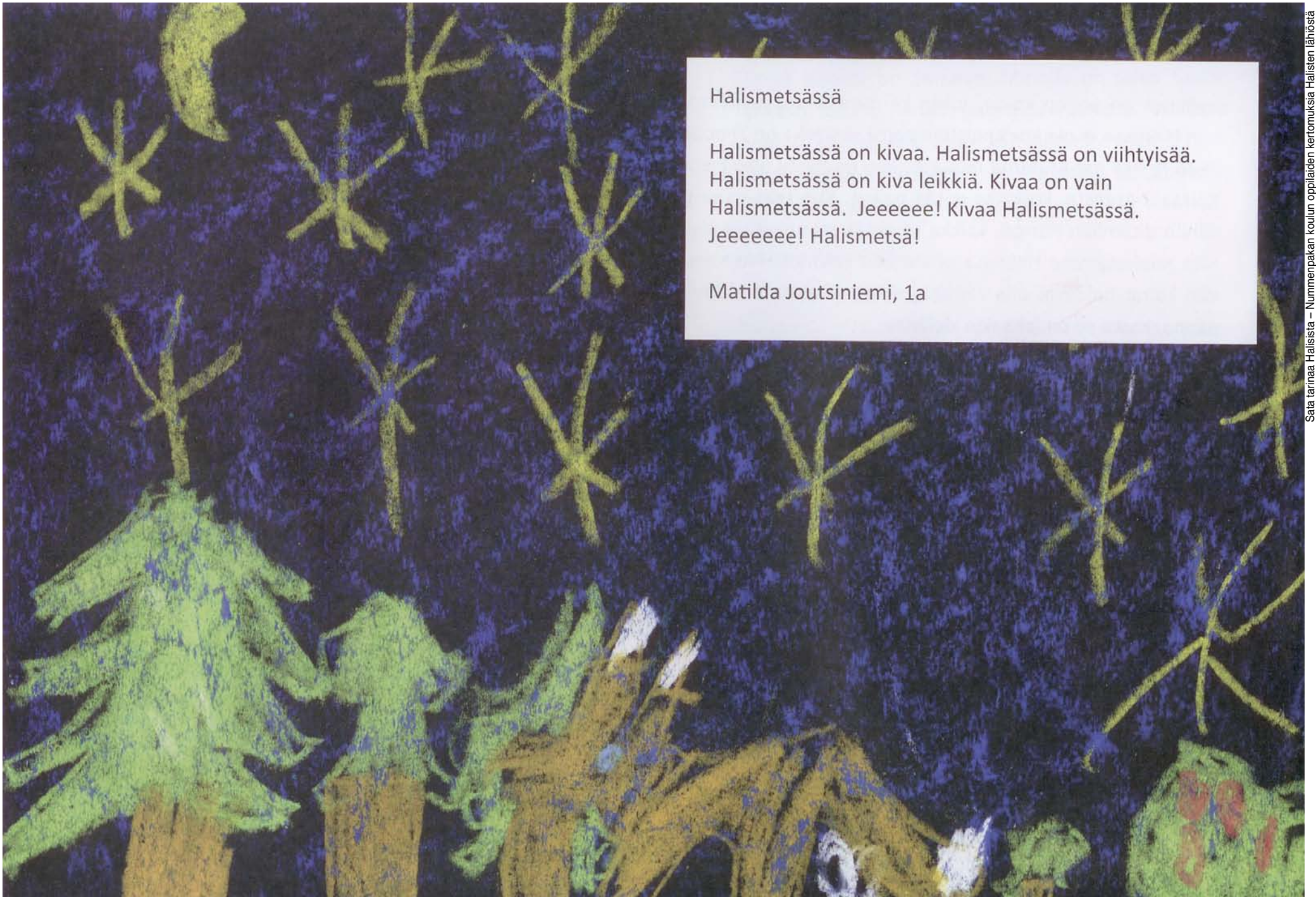
Wc-, käsi- ja muut pehmopaperit, henkilöhygieniatuotteet. Kaikki siivousaineet – ja välineet. Hyvät ohjeet kaupanpäälle. Nouda tai tilaa. Yrityksiin rahtivapaa toimitus.

SIISTI-PISTE OY
Orikedonkatu 23, 20380 TURKU
02-2510 231
Avoimna ark. 7.30–16.30

siisti piste

Tukku- ja vähittäismyymälä

www.siistipiste.fi

Halismetsässä

Halismetsässä on kivaa. Halismetsässä on viihtyisää. Halismetsässä on kiva leikkiä. Kivaa on vain Halismetsässä. Jeeeeeee! Kivaa Halismetsässä. Jeeeeeee! Halismetsä!

Matilda Joutsiniemi, 1a

Sata tarinaa Halisista – Nummenpakan koulun oppilaiden kertomuksia Halisten lähiöstä

Olen käynyt Halisten S-marketissa. Ostin sieltä karkkia. Halisissa on todella kaunista. Siellä voi kulkea autolla, pyörällä, kävellen ja bussilla. Kerran olin Halisten koskella siellä oli todella paljon lunta. Silloin minun saappaani upposi lumeen. En ensin saanut sitä pois sieltä. Mutta kun olin kaivanut ja kaivanut sitten sain sen pois syvästä lumesta.

Milla Laivonen, 3a

Halisten koulu ja piha

Halisten kulun pihalla on monenlaisia kivoja juttuja. Esimerkiksi: keinuja, labyrinthi, pieni kiipeilyteline ja paljon muuta. Siellä voi myös talvella liukua pulkalla koska siellä on pieni kiva mäki. Halisten koulussa on esikoulu ykkösluokka ja kakkosluokka. Minä olen ollut Halisten koulun esikoulussa. Ja siellä on kivoja luokkia ja oppilaita. Käyn koulua nyt nummenkoulussa. Minulla on Halisista paljon tuttuja. Menin nummenkouluun koska asun nummenkoulu paljon lähempänä kuin Halistenkoulua. Minusta oli ihan kiva olla Halisissa esikoulussa ja minulla oli siellä paljon kivoja kavereita.

Helmi Toivanen, 2a

Minä ja Halinen

Olin kaverin luona Yökylässä. Katsoimme putousta ja myös pelasimme tietokoneella. Söimme myös paljon karkkia ja sipsiä. Ja aamulla me pelattiin tietokoneella ja päivällä. Klo15 äitini tuli hakemaan minut pois.

Niko Lemmetyinen, 3a

Sata tarinaa Halisista – Nummenpakan koulun oppilaiden kertomuksia Halisten lähiöstä

S. Saaristo

Näkymä Konsan ahteeseen Raunistulassa.

Kaksi Maariaa – punavalkoinen sukukunta

Maarian Allas ry otti ilolla vastaan Turku2011-säätiön tarjouksen kaupunginosaviikon järjestämisestä alueellemme, siitäkin huolimatta että ehdotettu viikko sijoittui keskelle kesää, juuri lomien aikaan. Yksi tapahtumista oli lukuteatterina esitetty **Kaisa Pakkalan** kirjoittama ”Elämää Paimalassa Suomen kohtalon vuosina 1890–1949”. Tarina perustui Eskolan suvun vaiheisiin ja se myös esitettiin autenttisella paikalla **Wilhelm Eskolan** rakentaman Myllyojan talon puutarhassa.

Maarian Allas ry:n ja Maarian Kyläyhdistys ry:n yhteistyönä perustettiin hanke, joka sai nimekseen ”Altaan kansa”. Tarkoituksena on aloittaa vetämänsä harrastajateatteritoiminta Maarian alueella. Projektia vetämään saatiin kokenut teatterimies, ohjaaja-näytelmäkirjailija **Pekka Saaristo**. Varsin Hyvä ry näyttää hankkeelle vihreää valoa ja maarialaisen kesäteatteritoiminnan aloittamiseksi odotetaan siten myös myönteistä päätöstä EU-rahoituksesta. Kesällä esitetyn kronikan pohjalta valmistuu syksyn aikana Saariston ja Pakkalan yhteistyönä uusi historiallinen näytelmä Maarian pitäjän eri osien vastakohtaisuuksista sekä serkusten, Wilhelm Eskolan ja **Kaarlo (Kalle) Rantalan** poliittisten näkemysten ja elämäntyylien ristiriidoista.

Maarian pappilan pihalla esitetty näytelmä Tallgrenin suvun vaiheista esitteli pitäjän historiaa eliitin kannalta, tuleva näytelmä kuvaa ruohonjuuritason elämää väkevästi tosiasioi-

hin perustuen, mutta myös fiktion keinoin. Verisiteen merkitys poliittisten ristiriitojen ratkaisuisa korostuu. Ensi kesän näytelmä kertoo elämästä Maariassa ja myös Raunistulassa vuosina 1890–1921.

Saaristo sukunsa paluumuuttajana Maariaan

Pekka Saaristo syntyi ja kasvoi Paimiossa, opiskeli näyttelijäksi Tampereen Yliopistossa (Näty 1.) ja oli perustamassa Paimion Kesäteatteria 1970-luvun lopulla sekä kirjoittajana ja ohjaajana huolehti teatterin ohjelmiston paikallisuudesta, oman alueellisen historian esittämisestä. Räntämäkeen muutettuaan hän innostui entisen Maarian pitäjän selkeästä kaksijakoisuudesta aina vuoteen 1944 asti – etenkin kun hänellä oli omakoh-tainenkin kiinnostus seutuun ja sen henkilöhistoriaan: hänen isoisänsä **Frans Saaristo** asui ja toimi vossikkana 1900-luvun alkukymmeninä Raunistulassa, silloisessa Maariassa

Saaristo pohtii, että Raunistulaa ja sen kehitystä vastaavia tapauksia Suomessa on todella vähän. Yksi tunnetuimmista on entinen punainen Pispala Tampereella. Nämä molemmat esikaupunki-alueet nousivat ilman asemakaavoja, ilman viljelys-maita ja järjestelmällisyyttä. Nykyisin kummatkin asuinalueet ovat arvostettuja erityisesti persoonallisen rakentamistapansa ansiosta. Raunistulan dynaamisuudesta kertovat mm. sieltä

alkunsa saaneet kaksi suurta osuusliikettä, lokakuussa 110 vuotta täyttänyt Turun Osuuskauppa (Vähäväkisten Osuuskauppa) sekä pari vuotta nuorempi Tarmola, joka aloitti toimintansa Raunistulan Työväen Osuuskauppa-nimisenä.

Saariston mielestä erittäin mielenkiintoista Kaisa Pakkalan aineistossa on ristiriitojen kulminoituminen sisällissodassa ja se, että serkukset Wilhelm Eskola ja Kalle Rantala olivat johtavat voimat maaseudun ja esikaupunkialueen välisissä ristiriidoissa. Saman suvun jäsenet olivat hyvin erilaisia, jännite muodostui serkusten välille Kalle Rantalan ollessa punainen ”Maarian diktaattori”,

kun taas Wilhelm Eskola vuokraviljelijän kunnianhimoisena ja ahkerana poikana nousi talolliseksi saaden vaimokseen Rasin talon tyttären **Amanda Marian**, Kuralan Kylämäestä. Kalle Rantala joutui Tammisaaren vankileirille odottamaan valkoisten tuomiota, mutta serkkunsa Wilhelmin takuita vastaan hän sai armahduksen ja palasi Maariaan.

Maarialainen identiteetti – onko sitä – vielä?

Kuka on maarialainen, miten alueella asuva määrittelee asuin-seutunsa, mitä tiedämme lähialueestamme? Näytelmähanke tulee synnyttämään uusia kysymyksiä ja varmasti antamaan myös vastauksia, monenlaisia vastauksia ja myös uusia kysymyksiä.

Vaikka näytelmän kerronta kulkeekin yhteen sukuun kuuluvien serkusten ympärillä, siihen kytkeytyvät koko pitäjän ihmiset tapoineen, ihmissuhteineen ja kohtaloineen. Kertomus vaatii runsaasti koko pitäjää koskevan materiaalin keräämistä, sekä tiedollisen että aineellisen. materiaalista voidaan aikanaan koota myös erillisiä tietoisuuksia ja painotuotteita. Yhteistyö, tutustuminen naapureihin, yksilöiden ja paikallisten yhdistysten aktivoituminen sekä oman alueen tiedon keruu, paitsi lisäävät sosiaalista myös tiedollista rikkautta. Yhteisöllisyys lisääntyy, mitä erilaisempia toimintoja voi löytää hankkeen tiimoilta, kotiseututietoisuus ja kulttuuri-identiteetti pääsevät kasvamaan. Luetteloa voisi jatkaa loppumattomiin. Aikamme suuria ongelmia, yksinäisyyttä ja syrjään jäämistä tämä hanke vähentää antaen asukkailla todellisia mahdollisuuksia toimia ja tuntea tekevänsä tärkeää työtä, josta tulevat sukupolvetkin hyötyvät.

Hankkeen sisältö laajenee – tekijöitä tarvitaan

Näytelmän ”Kaksi Maariaa” ensi-ilta on kesäkuussa 2012. Lisäksi hankkeen sisältö laajenee koko Maarian ja lähiympäristön historiaa, kulttuuria, tapoja, muistitietoa ja kansanperinnettä kattavaksi toiminnaksi. Itse näytelmää tullaan esittämään noin 10 kertaa, mutta sen valmistelun aikana sekä esitysten jälkeen tarkoituksena on pitää erilaisia tilaisuuksia synnytetyn aineiston pohjalta.

Lähde Sinäkin mukaan! Nyt on oikea hetki aloittaa uusi, mielenkiintoinen harrastus. Aikaisempaa teatterikokemusta ei tarvita – toki sitä saa olla. Kaikenikäiset ovat tervetulleita. Turha pelko pois! Toiminta aloitetaan koko porukan perehdyttämällä. Varsinaiset harjoitukset tapahtuvat Maarian Mahdin Urheilutalolla helmikuussa 2012, aluksi kerran viikossa, siitä tihentyen kesää kohti. Tähän hankkeeseen tarvitaan vapaaehtoisia hyvinkin erilaisiin tehtäviin näyttelemisestä tiedonkeruuseen, lavastukseen, puvustukseen, kahvitukseenkin jne. Joulukuun aikana avautuvat projektin kotisivut.

Päivi Eskola

*Tiedustelut ja ilmoittautumiset ohjaaja Pekka Saaristolle
pekka.saaristo@arkkipekka.fi, p. 044 5868 121*

S. Saaristo

Myllyojan arkistoja tutkivat Marja-Liisa Haapa-aho, Kaisa Pakkala ja Pekka Saaristo.

Eskolan suvun kuva-arkisto

Amanda, Oiva ja Wilhelm Eskola.

Claudia Vasconcelosin albumi

Feliz Natal! – Merry Christmas!

Growing up in a Catholic Nation made me learn to appreciate Christmas as a family holiday. As far as I can remember, my grandparents, aunts and uncles (no cousins at first, for my sister and I were the first “delivery”) would come and stay with us for some days- and that was special! I always felt so good with all the pampering but what I realize now in my adult age is that, that feeling was nothing more than the “sense of belonging”: The feeling that my life didn’t resume in just father, mother and sister, but we were a bigger group with more people that cared

about me. And of course... the Christmas presents. That was the moment my sister and I kept dreaming of.

Christmas Eve’s supper had it’s aroma spread around and out of our house since early morning. The ham and turkey were left in the fridge marinating since a day before and opening the fridge had already a smell of Christmas. So during the whole day, my parents concentrated on the preparation of supper. My father would be in charge of supplying us all with good music. Handel’s Messiah was his favorite selection every Christmas, a tradition which

I carry on in my house. And my sister and I would show off in the piano competing who was the best playing “holy night” (“happy night” in Portuguese), Bach’s Jesu, joy of man’s desiring and so on. My aunt and grandmother would join my mom in the kitchen. There was also the preparation of rice with raisins and a big salad with so many ingredients to go with the ham and turkey and still we would always ask for pasta. For desert, some kind of cake or pie that we had the bowl to leak after my mom had poured out the batter, and of course, the summer’s favorite desert- icecream. Yes, because it’s summer in Christmas time in Brazil and that’s also when we have our main holiday of the year.

Back to my childhood, I remember once, when I was about five years of age, my father dressed up as Santa Claus. When I saw that man all dressed in his red long gown with furry trims, long white beard (this was about

25°C) coming into our living room with a bag full of presents I imagined it was the best time of my life, which was interrupted by my sister shouting out loud insistently: “I have to fetch my father to see this!” and my mom trying to explain her that dad was in the garage checking on the car. It was a brief visit. I guess Santa gets quite busy when he reaches Brazil. But anyway, these are wonderful memories that I will carry with me wherever I go.

But there, in my home country, Christmas is much more than just celebrating the birth of Jesus, prayers and presents. It’s also a time to give, to share what we have. One cannot live in peace having so much food on the table and presents all around and yet hear a knock on the car window and a hungry face of a child begging for food behind the glass. So many people organize donation places where people gather and make a small celebration for the

ones in need, with food and presents for the little ones. They all line up happily to receive whatever is going to be given and they are so happy at that moment that one can only wonder how can they be so happy with so little... But whoever is too busy to organize anything can just donate. Donate- that’s the idea of our Christmas. We cannot celebrate in peace if we are not sharing.

Coming to Finland was a big change for me. Of course, at first, all what I expected and hoped was the White Christmas. I mean, the Christmas on the movies, with snow and the real need for so many clothes on Santa, and the real Christmas tree (I gave up on this last one after my first and last experience sweeping the house every day to avoid injuries). I had the taste of Christmas like this before, living for two years in England in my childhood. We had the first meeting with snow and real cold weather that time. Of

course, meeting Santa Claus, was back in Brazil when I was five. And it has been very nice so far. The way these two nations celebrate is not so different. But may be because the weather is not so harsh in Brazil, we do see our family (meaning relatives also) much more, and we don’t use that much of candle light there. But many of the Finnish traditions I have incorporated to our family Christmas celebration including singing to Santa during his visit. This was a nice surprise for me. At first it made me think about the old days when people would entertain themselves singing together.

*Noite feliz, noite feliz.
Oh Senhor, Deus de amor.
Pobrezinho nasceu em Belem
Eis na Lapa Jesus nosso bem.
Dorme em paz, oh Jesus,
Dorme em paz, oh Jesus.*

Claudia Vasconcelos

Hyvää joulua! – Feliz Natal! – Merry Christmas!

Claudia Vasconcelos Varjotie on brasilialainen arkkitehti ja taiteilija, joka asuu Halisissa kolmen lapsen kanssa: **Iago, Lars ja Anna-Lis**. Claudia muutti Suomeen 2004.

Joulusta hän nauttii erityisesti siksi että silloin erityisellä tavalla saa olla ja viettää aikaa yhdessä perheen ja sukulaisien kanssa. Kun Claudia kertoo brasilialaisesta joulunvietosta korostuu siinä juuri yhteisöllisyyden ja yhteenkuulumisen tunne. Talo oli täynnä ihmisiä, jotka jäivät muutamiksi päiviksi joulunviettoon.

Jouluaaton ateriaa alettiin valmistelemaan jo aamuhäisellä ja ihanat tuoksut levisivät ympäri taloa. Ateriaksi valmisteltiin niin kalkkunaa kuin myös kinkkua, jotka oli laitettu marinadiin jo edellisenä päivänä. Claudian isän

erityisenä tehtävänä oli huolehtia, että koko päivän talossa soi tunnelmallinen joulumusiikki. Claudian isän oma suosikki oli Handelin Messiah oratorio. Claudian äiti ja isoäiti ja tädit häärivät kiireisinä keittiössä.

Jouluaaton ateriaan kuului myös keitettyä riisiä jonka joukossa oli rusinoita sekä tuoresalaattia iso kulhollinen. Jälkiruoaksi tarjoiltiin kakkuja ja piirakoita ja jäätelöä. Brasilian on kesä jouluna!

Yksi rakas joulumuisto Claudian omasta lapsuudesta oli kun Claudia oli n. 5 vuotias. Claudian isä oli pukeutunut joulupukiksi., punainen nuttu ja valkoinen parta ja ulkona lämpötila oli 25 C. Kun pukki tamineissaan astui sisälle olohuoneeseen olallaan iso säkellinen lahjoja Claudian sisäko alkoi hihkumaan että isän pitäisi kyllä nyt saada nähdä

oikea joulupukki. Missä isä on? hän kysyi äidiltä. Äiti yritti vakuutella siskolle että isän on kyllä nyt saatava korjata autoa autotallissa.

Brasilialainen joulu on toki myös muutakin kuin joulupukki ja lahjat ja Jeesusvauvan syntymä. Joulu on myös antamisen ja jakamisen aikaa. Brasilian on suuret luokkaerot ja katukuvassa on näkyvissä nälkää ja kurjuutta. Monet ihmiset Brasilian ovat järjestäneet joulukeräyksiä tarvitseville. Claudialle myös hyväntekeväisyys kuuluu olennaisesti joulunviettoon. Emme voi juhlaa rauhasa ja iloisin mielin ilman että olemme jollain tavalla voineet tuoda iloa ja helpotusta niille joilla asiat eivät ole niin hyvin; Claudia kertoo.

Suomeen tulo oli Claudialle suuri muutos. Hän oli nähnyt elokuvia lumesta ja porois-

ta ja oikeasta joulukuudesta. Nyt hän sai itsekin kokea sen valkoisen joulun. Muutaman suomalaisen joulun jälkeen hän kuitenkin palasi tekokuusen ystäväksi, kun ei enää jaksanut lakaista havunneulasia ympäri taloa. Claudia on nyt mielestään onnistunut yhdistämään suomalaisen ja brasilialaisen tavan viettää joulua. Molemmista kulttuureista on poimittu sopivassa suhteessa aineksia ja siitä sitten alkaa joulunvietto Vasconcelos Varjotien perheessä.

*Jouluyö, juhlayö.
Päättynyt kaikk’ on työ,
kaks’ vain valveill’ on puolisoa,
lapsen herttaisen nukuessa
seimikätkyessään,
seimikätkyessään.*

Saara Markkula

Claudia Vasconcelosin albumi

POP Pankki
Lieto ja Turku

www.poppankki.fi

TERVETULOAA SUOMALAISELLE KATSASTUSASEMALLE

Ville Wiegren
Jouko Pursiainen

MÄÄRÄAIKAISKATSASTUKSET:
Henkilö- ja pakettiautot 45,-
Kuorma-auto alk. 60,- Peräv. alk. 40,-

PAKOKAASUMITTAUKSET:
bensa 15,- OBD 10,-
diesel 25,-

WP-Katsastus Oy
Tuulissuontie 34, LIETO,
puh. (02) 436 4300 www.wp-katsastus.fi

Av. ma-pe klo 8-17

Olli Lagerstetz, Ahlman-suvun kuva-albumi

Metsämäen kartanon historiaa II

Metsämäen kartanon isäntä ja emäntä täydensivät toisiaan. Rehtori Markus Ahlman luotsasi rauhallisesti ja viisaasti kouluun Suomen vaikeina vuosina. Värikäs Maria Ahlman ajoi pelotta yhteiskunnallisia asioita.

Marian ja Markuksen perhe.

Rehtori ja Metsämäen kartanon isäntä **Johan Markus Ahlman** syntyi 24.4.1858 perheen neljäntenä eloonjääneenä lapsena. Lapsia oli kaikkiaan seitsemän.

Sisukas Markus Ahlman

Markus aloitti koulunkäyntinsä Metsämäen naapurissa Vähäjoen toisella puolella sijainneen Ävikin kartanon lähellä olleessa "kaptenskan koulussa". Kun hän täytti yhdeksän vuotta vuonna 1867, hän siirtyi käymään koulua Turkuun. Hänen isänsä **Gustaf Ahlman** kuoli kahden vuoden päästä vuonna 1869.

Näinä aikoina maassa vallitsi suuri nälänhätä. Kerrotaan, että "[s]illoin syätti vaikka mitä, airanseippii ja vanhoi rautanauloi. Ei uussi syättö". Markuksen sanotaan kävelleen usein paljain jaloin koulumatkan Metsämäestä Turkuun pitkin silloista Tampereentietä. Kengät hän laittoi jalkaansa vasta kaupungissa, jotta ne eivät olisi pitkistä matkasta kuluneet.

Markus valmistui ylioppilaaksi 18-vuotiaana 1875. Hän jatkoi sen jälkeen opiskelua Helsingissä asuen aluksi niin ikään Maariasta lähtöisin olleen **Gustaf Rothmanin** (1853–1892) asunnossa. Gustaf avioitui vuonna 1881 Markuksen sisaren, **Josefinan** kanssa vuonna 1881. Kun Markuksen nuorempi veli **Konrad** (1862–1935) aloitti opiskelun samana vuonna, veljekset hankkivat yhteisen asunnon.

Markus harrasti. Hän kuului ylioppilaslaulajiin ja kävi usein konserteissa ja teatterissa. Kerran hän kävi myös naamiaisissa, mutta oli sen jälkeen vakuuttunut siitä, että kerta oli hänen viimeisensä. Markus valmistui filosofian maisteriksi 25-vuotiaana vuonna 1882 ja kolmen vuoden päästä 1885 teologian kandidaatiksi.

Valmistumisensa jälkeen Markus teki opintomatkoja ulkomaille, mm. Leipzigiin, Berliiniin, Kööpenhaminaan ja Sveitsiin. Opiskelun ohella hän osallistui äitinsä ja sisarustensa hoidossa olleen Metsämäen kartanon tilanhoitoon.

Samana vuonna 1885, jolloin hän sai opiskelunsa valmiiksi, hänen äitinsä kuoli. Viiden vuoden kuluttua vuonna 1890 hän lunasti sisaruksiltaan heidän osuutensa talosta, jolloin Metsämäki tuli yksinomaan Markuksen nimiin. Hän oli tuolloin 32-vuotias, mutta vielä naimaton.

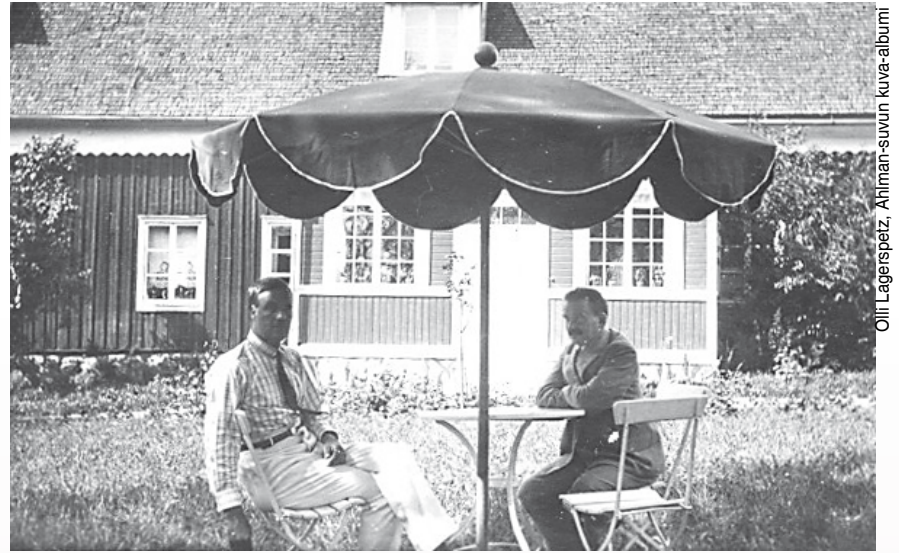
Maria Ahlmanin topakka äiti

Maria Lovisa syntyi Helsingissä 28.10.1867 **Katarina Ingmanin** (1844–1924) aviottomana lapsena. Hän oli noin yhdeksän vuotta Markusta nuorempi. Hänen biologinen isänsä oli proviisori **Otto Holstius**, joka muutti myöhemmin Lontooseen. Holstius tuki kuitenkin tyttärensä opintoja ja piti kirjeitse yhteyttä häneen Englannista käsin.

Marian avioituttua Markus Ahlmanin kanssa vuonna 1891 ja muutettua Metsämäkeen Otto Holstius kävi Suomessa tapaamassa tyttärtään. Isän ja tyttären piti kuitenkin tavata toisensa kaupungilla eikä Metsämäessä. Markus Ahlman kielsi sen, koska hän ei voinut hyväksyä ajatusta aviottomasta lapsesta.

Maria Lovisan äiti, Katarina Ingman, solmi myöhemmin avioliiton venäläisen kanttori **Smirnoffin** kanssa ja muutti Viipuriin. He saivat neljä lasta, jotka kuolivat pieninä ilmeisesti tulirokkoon. Avioliitto oli muutenkin epäonnekas. Kanttori Smirnoffin sanotaan olleen juopon. Katarina jäi leskeksi vuonna 1893.

Katarina eli vielä useita vuosia Venäjällä toimien mm. emännöitsijänä Strömbergin perheessä Moskovan itäpuolella sijaitsevassa Vyksan metalliteollisuuskaupungissa. Vuonna 1904 hän muutti tyttärensä perheen luokse Metsämäkeen. Siellä hän hoiti

Olli Lagerstetz, Ahlman-suvun kuva-albumi

Filosofi Erik Ahlman ja runoilija V. A. Koskenniemi Metsämäen kartanon pihalla.

Markuksen ja Marian tarina

erilaisia taloustöitä. Perheen myöhemmät sukupolvet tunsivat hänet Vanhana Mummuna. Hän puhui ruotsia ja venäjää, mutta ei juuri suomea.

Kerrotaan, että kun eräänä yönä varas pyrki ikkunasta Metsämäkeen, Vanha Mummo Mummu työnsi tämän ulos sanoen samalla: "Bort! Bort!" Vanha Mummu kertoi tyttärensä lapsille lukeneensa puhki seitsemän raamatun. Tätä lapset hiukan toruen ihmettelivät: "Miksi Mummu sillä tavalla rikkoo kalliita kirjoja?"

Kerran Vanha Mummu näki kaupungilla pojan, joka myi Sosialisti-lehteä huutaen: "Suusialisti! Suusialisti!" Mummu torui poikaa: "Älä huuda suusialisti, tai susi tulee ja syö sinut!"

Vuoden 1918 alkupuolella punaisen vallan aikana venäläiset sotilaat tulivat hakemaan pakolla hevosia Metsämäestä. Mummu meni tallille ja luki sotilaille Raamatun. Sotilaat kauhistuivat ja luopuivat pakko-otosta.

Gallén-Kallela ja Marian muotokuva

Maria Lovisa suoritti Helsingin Suomalaisen jatko-opiston vuonna 1887 ja toimi sen jälkeen säätyläisperheissä kotiopettajana. Vuonna 1888 hän oli kotiopettajana **Antti ja Eva Ahlströmin** perheessä Noormarkussa. Sieltä hän sai paljon vaikutteita, joita hän myöhemmin toteutti Metsämäessä.

Akseli Gallén-Kallela oli samaan aikaan Noormarkussa maalaamassa Ahlströmin perheestä muotokuvia. Hän maalasi kuvan myös Maria Lovisasta. Maria ei kuitenkaan ollut hyväksynyt taitelijan elämäntyyliä eikä pitänyt maalauksesta. Hänen kerrotaan kieltäytyneen maksamasta taitelijalle muotokuvastaan mitään sillä perusteella, että taitelija oli juoppo. Hän ei heltynt, vaikka taitelija kysyi, eikö hän saisi korvauksen edes taulussa käytetyistä tarveaineista. Lopulta Maria sai taulun lahjaksi. Maria lähti Ahlströmeiltä tauluineen suunniteltua aikaisemmin. Muotokuvastaan hän ei koskaan oppinut pitämään.

Opettajan uralle

Markus Ahlman vihittiin papiksi samana vuonna, kun hän valmistui teologian kandidaatiksi eli vuonna 1885. Hänet määrättiin Pöytyän seurakunnan kappalaiseksi. Samasta vuodesta lähtien hän toimi myös saarnaajana Valtion rautateillä aina vuoteen 1902 saakka.

Ahlman piti ennen kaikkea opettamisesta. Tähän työhön hän tutustui jo Helsingissä opiskelunsa loppuvaiheessa opettaessaan vuosina 1885–1886 Nya Svenska Läroverketissä.

Turussa Ahlman aloitti opettajan uransa Turun Suomalaisessa Klassillisen lyseon uskonnon, logiikan ja ruotsikielen opettajana 1888 ollessaan 31-vuotias. Kymmenen vuoden perästä vuonna 1898 hänet valittiin kyseisen koulun rehtoriksi, jota tointa hän hoitikin sitten kuolemaansa 10.12.1922 saakka.

Vuodesta 1905 Markus Ahlman toimi myös Turun Suomalaisen reaalilyseon rehtorina edellisen rehtorin sairastuttua. Tätä virkaa hän hoiti siihen saakka, kunnes koulu sai oman koulurakennuksensa vuonna 1910. Rehtorinvirkojen hoidon lisäksi hän opetti vuosina 1904–1906 Turun Ruotsalaisen Yhteiskoulussa suomen kieltä ja uskontoa.

Reaalilyseo oli aloittanut ensin reaaliaineisiin keskittyvänä rinnakkaisluokkana Klassisessa lyseossa 1800-luvulla. Vuonna 1903 siitä tuli oma koulu, joka toimi samassa rakennuksessa kuin Klassinen lyseo, eli Eskelinkadulla sijainneessa ns. Spinhuusissa. Rakennus oli rakennettu jo 1700-luvulla kehrutilaksi naisvankeja varten. Se oli saanut tästä nimensä.

Yhteinen taival alkaa

Samana aikaan kun Markus Ahlman aloitti opettajan uransa Turun Klassisessa lyseossa, hän opetti uskontoa Turun Suomalaisessa Tyttökoulussa lukuvuoden 1888–1889. Siellä hän tapasi Maria Holstiuksen, joka opetti samassa koulussa ruot-

sia, laskentaa, kasvi- ja eläinoppia. Heidän suhteensa kerrotaan alkaneen siitä, kun Maria esitti Markukselle kysymyksen: "Eikö lehtori koskaan hymyile?"

Maria ja Markus avioituivat 1891. Markus oli edellisellä vuonna lunastanut itselleen sisaruksiltaan koko Metsämäen. Seuraavan kuuden vuoden aikana heille syntyi viisi lasta, joista yksi kuoli jo varhain. **Erik Gustaf**, josta tuli myöhemmin merkittävä suomalainen filosofi, syntyi 1892, **Anna Maria** vuonna 1894, **Ulrika Elisabeth** 1896 ja **Margareta Lovisa** 1898.

Ulrika Elisabeth eli Liisa suoritti alimman hallintotutkinnon, mutta sairastui jo opiskeluaikana reumaan. Hän joutui jäämään pois virastaan Turun Lääninhallituksesta. Hän jäi asumaan Metsämäkeen ollen siellä ikään kuin koko suvun keskuksen henkilö muiden lasten muuttaessa talosta työnsä tai perheensä mukana. Hän kuoli vuonna 1955.

Maria ja Markus vuokrasivat Metsämäen pellot toisten viljeltäviksi. Maria asui Metsämäessä lasten ollessa pieniä. Markus tuli kaupungista sinne vain lauantai-iltaisina palaten takaisin jo sunnuntaina. Hänhän toimi siihen aikaan opetustyön lisäksi saarnaajana Valtion rautateillä eikä juuri ehtinyt olemaan Metsämäessä.

Ruotsinkielisestä suomenkieliseksi

Ahlmanien kotikieli oli ruotsi, vaikka he osasivatkin suomea. Markus toimi opettajana ja rehtorina suomenkielissä kouluissa. Opiskeluaikanaan hän luki sujuvammin ruotsin- kuin suomenkielisiä kirjoja ja kirjoitti kirjeet sisaruksilleen etupäässä ruotsiksi.

Markus oli sisaruksistaan ainoa, josta tuli suomenkielinen. Tähän sanotaan vaikuttaneen erityisesti hänen yhteiskunnallisesti aktiivisen vaimonsa Marian. Maria oli innokas suomenkielen puolustaja. Keskenään aviopari puhui ruotsia, mutta Maria halusi kasvattaa lapsistaan suomenkielisiä.

Kun Maria asui Metsämäessä 1890-luvulla omien lasten ollessa pieniä, hän perusti koulun Metsämäkeen. Oppilaina olivat yli 13-vuotiaat nuoret ja talon rennit. Opetusaineena oli mm. lukeminen, kirjoittaminen, laskeminen, laulu. Oppilaita oli noin 15, osa talon väkeä ja osa lähikylistä.

Kun vanhin lapsista, Erik, aloitti koulunkäynnin vuonna 1900, koko perhe muutti kaupunkiin saatuaan vuokrattua asunnon kaupungilta. Myöhemmin asunnoksi vakiintui huoneisto Puolalankatu 1:ssä sijaitsevassa talossa, jossa nykyisin on mm. ravintola Brahen kellarit.

Maria ehdokkaana kansanedustajaksi

Maria aloitti uudelleen opetustyön oppikouluissa. Hän oli tuntiopettajana Turun klassisessa lyseossa vuodesta 1904 ja Turun suomalaisessa reaalilyseossa 1908–1910.

Kun Markus kuoli 1922, Maria jatkoi vielä tuntiopettajana vuosina 1923–1924. Mutta tämän jälkeen hän pian muutti Metsämäkeen, jonka kunnostustöitä hän oli Markuksen kuoleman jälkeen sitä ennen johtanut.

Maria oli myös yhteiskunnallisesti aktiivinen, mitä taas Markus ei niinkään ollut. Maria osallistui Maarian kunnallishallintoon, teki aloitteen äidinmaitoa välittävän Maitopisaran perustamiseksi ja kuului useisiin järjestöjen ja hallintoelinten johtokuntiin. Vuonna 1910 hän oli nuorsuomalaisten ehdokkaana Eduskuntavaaleissa. Kirjoituksissaan hän mm. puolusti perheellisten naisten työssäkäyntioikeutta.

Kun Maria täytti 50 vuotta 28.10.1917, merkkipäivää vietettiin Metsämäessä. Hänen tyttärensä Liisa kertoo päiväkirjassaan 2.11.1917, että vieraita oli yli 80 ja neljä lähetystöä, mm. Naisliitto Unioni, "Barnens väl" ja Käyrän kasvatuslaitos. Hänen poikansa Erik järjesti herätyksen musiikkiesityksellä. Muusikkoina esiintyivät kontrabasistina suomalaisen lyseon lämmittäjä **Suominen** ja viulisteina **Esko Nuormaa** ja **Wäinö Aaltonen**.

Olli Lagerspelz, Ahlman-suven kuva-albumi

Rehtori Ahlmanin perhe jouluterialla.

Levottomuuden aikaa Turussa 1917

Ahlmanien aika oli Suomessa murrosaikaa. Varsinkin Venäjän maaliskuun jälkeen 1917 Turussa kuohui. Seuraavan vuoden tammikuussa puhkesi sisällissota Suomen ensin annettua itsenäisyysjulistuksen 6.12.1917, kun radikaalit sosialistit antoivat vallankumousjulistuksensa 27.1.1918. Sitä ennen Turussa oli ollut elokuussa ns. voimellakka. Kun Venäjällä bolševikit kaappasivat vallan marraskuussa 1917, Suomessa sitä seurasi suurlakko. Turussa oli sen jälkeen vielä joulukuussa yleiseen mellakointiin johtanut miliisilakko.

Vuotta 1917 sävytti elintarvikepula, joka johti säännösteilyyn. Siihen aikaan turkulaiset kaupat olivat enimmäkseen ruotsinkielisiä. Jos asiakas puhui ruotsia, hän sai parempaa palvelua. Kauppiaat olivat antaneet ruotsinkielisille oikeuden ohittaa jonottavat suomenkieliset asiakkaat.

Heikki Haavio, josta myöhemmin tuli Klassillisen lyseon rehtori, oli vuonna 1917 oppilaana tässä koulussa, jonka rehtorina Markus Ahlman oli. Hän kertoo muistelmissaan, miten Maria Ahlman sai kokea kaupungissa tapahtuneet muutokset. Hän kuvaa Mariaa herttaiseksi, mutta aristokraattiseksi. Sanotaan, että opettajakollegat puhuivat pilailen Markuksesta ja Markiisittaresta. Tumma Maria oli ulkoiselta ominaisuuksiltaan ilmeisen vaikuttava henkilö.

Kun Heikki Haavio oli koulupoikana jonottamassa voita vuokraemännälleen Kauppatorin varrella olevasta kaupasta, tuli Maria Ahlman samaan aikaan kauppaan suoraan ostostiskille. Kun hänelle tästä huomautettiin, Maria vastasi: ”Men jag är ju rektorskan Ahlman jag.” – ”Mutta minähän olen rektorska Ahlman.” Hän sai tähän vastauksen: ”Ole vaikka kuka, mutta jokaisen akan on noudatettava järjestystä.”

Taitava rehtori

Markus Ahlman oli opettajana arvostettu. Hän oli luonteeltaan vakaa eikä menettänyt malttiaan oppilaittensa kanssa. Hänellä oli ilmeisesti kykyä myös kannustaa ja ohjata oppilaita niin, että hänen ei tarvinnut turvautua ankariin rangaistuksiin tai pakkokeinoihin. Häntä auttoi tässä kunnioitusta herättävä ulkoinen olemus. Vuorovaikutussuhteissa oppilaisiin hän oli ystävällinen ja ymmärtäväinen. Siksi hänestä pidettiin.

Markus Ahlmanin mielenmaltti ja tyyneys oli koulujen johtamisessa varmasti tärkeää ja merkittävää. Hän joutui tasapainolemaan nuorisoon vaikuttaneen innokkaan isänmaallisuuden ja viranomaisten vastareaktioiden välissä venäläistämistoimien ajan vuosisadan alussa.

Esimerkiksi vuonna 1912 kenraalikuvernööri **Seyn** lähetti kirjeen Klassillisen koulun rehtorille. Kirjeessä varoitettiin opettajia ja oppilaita mahdollisista mielenosoituksista. Varoitus liittyi sinä vuonna säädettyyn Yhdenvertaisuuslakiin. Lain nojalla tuomittiin joukko suomalaisia virkamiehiä vankeuteen Pietarissa.

Yksi tuomituista oli Uudenkaupungin raatimies, lähes 80-vuotias **Gustaf Blom**. Kun hän vapautui Pietarin vankilasta, hän palasi laivalla Turun kautta kotiinsa. Hänen laivansa saapui Aurajoelle 13.12.1913. Koulun opettajat ja oppilaat päättivät kunnioittaa vanhuksen saapumista rientämällä joukolle Aurajoen rannalle. Vastaanottojoukon huutaessa eläkööt, vanhus vastasi siihen heiluttaen hattuaan. Markus Ahlman oli joukossa mukana.

Tapaus johti tutkimuksiin. Koulussa pidettiin tarkastuskäynti 15.1.1914. Ensimmäisessä tarkastusraportissa todettiin, että tapaus ei antaisi aihetta toimenpiteisiin. Raportin johtopäätös ei kuitenkaan tyydyttänyt senaattia, vaan koulussa pidettiin uusi tutkimus. Nyt tarkastajina oli myös senaatin edustajia. Koulussa liikkui huhuja siitä, että koko koulu voitaisiin lakkauttaa. Senaatin edustajat kuitenkin poistuivat koulusta ja koulu jatkoi entisen tapaan. Markus Ahlmanin sanotaan lausunnoillaan ja esiintymisellään vaikuttaneen merkittävästi siihen, että painostus koulua kohtaan tämän tapauksen johdosta lopetettiin.

Vähäeleiset viestit

Markus oli huumorintajuinen ja lempeä, mutta pidättyväinen, ihmisiin etäisyyttä pitävä ja mietiskelevä. Hän saattoi välittää viestinsä toisille hyvin vähäeleisesti, mutta samalla vaikuttavasti. Kerran Maria oli kaadattanut kuusen joulupuuksi Metsämäen kartanon rakennusten lähietäältä. Markus arvosti erityisesti juuri tätä kuusta. Kun hän sitten huomasi tapahtuneen, hän katsahti Mariaan ja totesi: ”Du tog granen.” – ”Otit kuusen.”

Klassillisen lyseon opettajat puhuivat keskenään ruotsia. He olivat kuitenkin omaksuneet suomalaisuuden aatteen. Opettajat kiinnittivät siihen aikaan paljon huomiota pukeutumiseensa. Markus Ahlman pukeutui arkisinkin usein mustaan polviin asti ulottuvaan pitkäliepeiseen miesten puvun takkiin, sortuukiin. Kaulassa hänellä oli aina valkoinen kapea rusetti.

Markuksessa on täytynyt olla jotain samaa kuin veljessään Konradissa, joka siirtyi Turun ruotsalaisen Klassisen lyseon rehtorin virasta Kaarinan kirkkoherraksi vuonna 1913 ja toimitti tätä virkaa aina vuoteen 1936 saakka. Lukukin-

kereillä ollut Rasin talon tytär muistelee, miten hän aikoinaan istui mieluummin 25-asteisessa pakkasessa vintin rappusilla pallellan ja peläten kummituksia, kuin lämpimässä salissa, jossa olisi joutunut ”pukinpartaisen ja pelottavankatseisen” rovasti Konrad Ahlmanin kuulusteltavaksi.

Hajamieliset mietiskelijät

Ahlmanien perheessä aamiaiset vietettiin hiljaisuudessa ja äänettömyydessä. Markus Ahlmanin mukaan aamiaisen aika kahvinjuonteineen tuli olla jokaiselle oman itsensä kokoamisen aika. Sanotaan, että Erik Ahlmanin filosofisen pohdiskelun innostus olisi saanut alkunsa juuri tästä päivän hiljaisuuden hetkestä.

Keskittyminen omiin ajatuksiin ja ikään kuin ulkomaailman unohtaminen oli niin isällä kuin pojallekin ominaista. Tästä Maria kertoi aikoinaan kaskun esimerkkinä: ”Mieheni, rehtori Ahlman ja poikani, tohtori Ahlman kävivät äänestämässä. Äänestettyään ja ulos päästyään rehtori sanoi pojalleen: ”Voi sentään, unohdin leimauttaa äänestyslippuni. ”Tähän poika totesi: ”Voi sinua Pappa, kun olet hajamielinen. Minä kyllä leimautin omani. Katso vaikka, tässä se on.”

Markus Ahlmanilla oli horjuva terveys. Hän sairastui vakavasti 1899 ja uudelleen 1901 ilmeisesti munuais kivistä johtuvaan tuskaliseen sairauteen. Hän toivoi voivansa keskittyä maatilan hoitoon eläkkeelle päästyään. Erik Ahlman kirjoitti runon isälleen tämän 55-vuotishuhlan vuonna 1913:

*Niin on meidänkin isämme,
tämä pappamme parahin,
väsähtänyt vaivoistansa,
raadannasta raukaistunut,
voimat tuosta vaimenevat
heikkenevät hiljallensa,
eikä entiseltä maita,
opetuksen raskas raato,
esimiehisyys oppikoulun.*

Markus Ahlman täytti 60 vuotta 28.4.1918 maan ollessa vielä sisällissodassa. Turku oli kuitenkin jo valkoisessa hallinnassa. Juhlat vietettiin Ahlmanien kaupunkiasunnolla Puolalankadulla. Useita lähetystöjä kävi onnittelemassa. Mukana oli myös torvisoittokunta. Klassisen lyseon kouluneuvoston puolesta puhui senaattori **Frans Lilius**. Klassisen lyseon opettajien puolesta puhui histori-

an ja suomenkielen opettaja tohtori **Knut Swanljung**. Suomalaisen Reaalilyseon opettajien puolesta puhuu rehtori **E. Candolin**. Sähkösanomilla onnittelevat mm. **Nestori Setälä** ja **Ivar Tallgrén**.

Tytär Anna sai matkalla isänsä syntymäpäiväjuhliin kuulla, että Markuksen veljen, kirkkoherra Konrad Ahlmanin poika **Carl Magnus** oli kaatunut. Anna kertoi asian isälleen, joka sitten välitti suruviestin veljelleen Konradille. Veljekset ottivat suruviestin vastaan tyynesti.

Vaikuttava opettaja

Oppilaat kutsuivat Markus Ahlmania joko Profeetaksi tai Aasiksi. Voi olla, että ne oppilaat, jotka pitivät ja arvostivat häntä, käyttivät Profeetta-nimitystä korostaen hänen vaikuttavaa ulkomuotoaan. Ne taas, jotka syystä tai toisesta suhtautuivat häneen toisella tavalla, kutsuivat häntä keskinäisessä puheissaan Aasiksi. Nimi lienee johdettu Ahlman-nimestä.

Markus Ahlman luotti opetuksessa enemmän myönteisyyteen ja luottamukseen kuin vaatimuksiin ja rangaistuksiin. Hän puhui hiljaisesti ikään kuin kehräten ja suhtautui asioihin ja ihmisiin positiivisesti ja luottavaisesti. Opetusta hän usein valotti humoristisilla kertomuksilla, jotka olivat hyviä, mutta samalla kovin toistuvia.

Aamurukouksissa hän tapasi lukea virren: ”Taas siunattu päivä nouseepi.” Virsi päättyi aina säkeistöön:

*Taas lintunen lentävi laaksossa maan,
läp’ ilman se liitelepi.
Se riemuitten kiittävi Jumalataan
ja ilosta livertelepi jne.*

Vaihtoehtoisesti hän luki ensimmäisen Korinttolaiskirjeen 13. luvun, jonka ensimmäinen jae kuuluu:

*Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä
mutta minulta puuttuisi rakkaus,
olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali.
(1 Kor. 13:1)*

Tunnit hän aloitti usein kertomalla jonkun vitsin, jota hän ei juuri vaihtanut. Kerrottuaan tarinan hän löi kämmenellään opettajanpöytään ja rykäisi ikään kuin merkiksi siitä, että nyt olisi aika nauraa.

Kun hän rehtorina kutsui jonkun rikkomuksen tehneen oppilaan kansliaan, tämä poistui yleensä sieltä häpeää teostaan tunteen. **Martti Haavio** kertoo muistelmissaan, että hän joutui usein tappeluun Turun ruotsalaisen reaalilyseon oppilaiden kanssa. Hän opiskeli nuoremman veljensä Heikin kanssa Turun suomalaisessa klassisessa lyseossa ja asui Humalistonkadulla ns. Maijalan talon naapuritalossa. Markuksen veli Gustaf oli silloin ruotsalaisen reaalilyseon rehtori. Tämä koulu sijaitsi Puutarhakadun varrella. Koulumatkoistakin tuli vaarallisia yksin kulkea.

Jossakin vaiheessa kumpikin puoli alkoi varustautua tappeluihin nyrkkiraudoin. Tieto tästä levisi rehtoriveljeksille. Markus Ahlman kutsui Martti Haavion uskontotunnin jälkeen kotiinsa Puolalankadulle: ”Jos Sinä tulisit vaikka kello kuusi tänään minun luokseni.” Kun Martti sitten soitti ovikelloa ja ovi avattiin, rehtori tuli esiin ja sanoi: ”Jos Sinä tulisit tänne ruokasaliin.” Hänet johdatettiin ruokasaliin teepöydän ääreen. Tee nautittiin Maria Ahlmanin pitäessä yllä keskustelua. Rehtori kysyi: ”Annoitko päihin vai selkääsikö sait?” Martti ymmärsi, että kysymys oli tappelusta. Hän sai vastatuksi, ettei ollut tuloksesta ihan varma. Rehtori ohjeisti: ”Nyrkillä saa lyödä, mutta jos jättäisit nyrkkiraudan kotiin.” Uskontotunnilla hän vielä katseellaan varmisti, että sanoma oli mennyt perille.

Markus Ahlmanilla oli ilmeisesti kyky tehdä oppitunteistaan mielenkiintoisia esittämällä asiat loogisesti ja asiantuntevasti. Kun hän opetti ylemmillä luokilla uskonnoissa dogmatiikkaa, sai hän senkin tuntumaan mielenkiintoiselta. Hän pystyi luomaan siitä kokonaisuuden, jossa jokainen osa tuntui olevan juuri oikealla

Metsämäen Ahlmanien sukuhauta Maarian kirkon hautausmaalla.

Timo Leinonen

paikalla. Samalla tavalla hän sai logiikan vaikutamaan mielenkiintoiselta, jopa hauskalta. Näin ei ollut ihme, että oppilaat osasivat koulussa hyvin loogisen päättelyn säännöt.

Ruotsia opettaessa hänelle oli tärkeää opettaa kielioppia sekä vakiintuneita sanontatapoja kääntäessä tekstejä suomesta ruotsiin. Hän käytti opetusmateriaalina Runebergin ruotsinkielistä runoutta, erityisesti Hirvenhiittäjää ja Hannaa. Oppilaat käänsivät runot suomeksi. Käännöksistä käytiin sitten keskusteluita ruotsiksi.

Hänellä oli tapana kutsua oppilaita kotiinsa, talvisin kaupunkiasuntoon ja keväisin Metsämäkeen. Tilaisuuteen kutsuttiin yleensä myös joku toinenkin opettaja esimerkiksi oppilaille. Oppilaat arvostivat tätä käytäntöä. Monet oppilaista olivat kotoisin vaatimattomammista oloista. Heillä avautui vierailujen avulla tilaisuus tutustua sivistyneistön elämäntyyliin ja oppia samalla käyttäytymistä.

Kerrotaan, että kun vieraat alkoivat viihtyä Metsämaässä isäntäväen mielestä jo liiankin pitkään, Markus Ahlmanilla oli tapana ehdottaa vierailleen, että laulettaisiin yhdessä Maamme-laulu. Tämä sai vieraat yleensä kotiinlähtöajatuksi.

Oppilaskunnan kuraattorina ollessaan Markus Ahlman otti osaa myös seurataksseihin, franseesiin, kun sitä harjoiteltiin oppilaskunnassa.

Valoisan rauhan miehen lähtö

Lauantaina 9.12.1922 rehtori piti tavanomaisen aamuhartauspuheensa koululaisille koulun juhlasalissa. Kerrotaan, että salin valaisimien liekit alkoivat puheen aikana levottomasti hulmuta. Rehtori jatkoi kuitenkin puhettaan häiriintymättä. Kuulijoita tilanne jännitti. Muuten koulupäivä sujui tavanomaisesti.

Seuraavana päivänä, sunnuntaina 10.12.1922, rehtori teki tavanomaisen kävelynsä kaupungilla illalla. Kun hän palasi kotiinsa noin kello 21.00, hän lyyhistyi eteiseen ja kuoli. Kuoleman syynä oli ilmeisesti sisäinen verenvuoto. Markus Ahlman oli kuollessaan 64-vuotias.

Kun oppilaat tulivat maanantaina kouluun, he huomasivat, että koululla oli suruliputus. Martti Haavio kertoo, miten hänen sinä maanantaina kouluun mennessään huomaa koulun olevan aivan hiljainen. Hän kohtaa koulun iäkkään, huonokuntoisen vahtimestarin käytävällä, jolta kuulee: ”Se on kaikk loppu ny! Rehtori on kuollu!” Koulua ei sinä päivänä pidetty.

Seuraavan perjantaina 15.12.1922 olleita hautajaistilaisuutta Turun tuomiokirkossa kuvataan Turun Sanomissa ja Uudessa Aurassa kauniiksi ja vaikuttaviksi sekä vainajan harrasta elämäntapaa kunnioittaviksi. Tohtori Knut Swanljung, vainajan opettaja kollega, sanoi puheessaan Markus Ahlmanin olleen opetustyössään valoisa optimisti, joka tahtoi tehdä ihmiset onnellisiksi. Kasvattajana hän iloitsi siitä, kun huomasi oppilaassa yksilöllisiä piirteitä, eikä tuominut tätä, vaikka nämä piirteet olisivat olleet hyvinkin poikkeavia. Hän oli rauhan mies, jolla oli vahvat ja vaikuttavat periaatteet.

Hautajaistilaisuuden jälkeen Markus Ahlmanin ruumis saatettiin Maarian kirkon hautausmaalle, jossa Metsämäen kartanon väki laski vainajan haudan lepoon Ahlmanien sukhautaan.

Markus Ahlmanin merkitys kasvattajana ja esi-merkin antajana on ollut suuri. Mm. hänen pojastaan Erik Ahlmanista tuli eräs Suomen johtavia kulttuuri- ja kasvatusfilosofi sekä Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulun pitkäaikainen rehtori. Lisäksi Erik Ahlmanin aikalaisesta, Liedon Ankan kylästä kotoisin olleesta **J. E. Salomaasta**, tuli Turun yliopiston filosofian professori, joka oli erityisesti kiinnostunut kasvatusfilosofiasta. Hän kävi koulunsa Turun reaalilyseossa silloin, kun Markus Ahlman oli myös tämän koulun rehtori. Salomaa kertoo muistelmissaan, miten rehtori Ahlman oli nopeuttanut hänen koulunkäyntiään antamalla hänelle mahdollisuuden suorittaa opintoja tavallista nopeammassa tahdissa.

Timo Leinonen

Omistan tämän kirjoituksen 14.10.2011 kuolleen Elina Mustakallion (os. Lehtikunnas) muistolle. Hän oli syntynyt 22.6.1927 Tampereella. Hänen äitinsä oli Prusin talon viimeinen emäntä, Elli Lehtikunnas, jonka vanhemmat olivat Emilia ja Matti Marjanen Prusin talosta. Elina Mustakalliolta saamani kirjalliset ja muistinvaraiset tiedot ovat olleet pohjana Prusin taloon liittyviin kirjoituksiini ja osin tähänkin kirjoitukseen. Ehkä tietojakin tärkeämpää on ollut se elämänmyönteisyyden kokemus, jonka olen saanut hänen kanssaan käymistäni lukuisista keskusteluista.

TÄRKEIMPIÄ LÄHTEITÄ

Kirjoitus on tehty yhteistyössä Olli Lagerspetzin kanssa seuraavien lähteiden pohjalta:

Ahlman, Erik. Piirteitä sukumme esi-isistä Gustaf Ahlmaniin asti. Käsikirjoitus.

Ahlman, Liisa. Sodan ja kapinan vuodet Turussa ja Maarissa: Liisa Ahlmanin päiväkirja 1915 – 1918 ja 1941 – 43. Käsikirjoitus. Olli Lagerspetz toimittanut ja varustanut kommentteilla.

Haavio, Heikki. Rehtorin muistelmat. WSOY. 1968.

Haavio, Martti. Nuoruusvuodet. Kronikka vuosilta 1906 – 1924. WSOY. Helsinki. 1999.

Lagerspetz, Olli. Ahlmanin suvun historiaa. Juhlapuhe ja diaesitys Ahlmanin suvukokouksessa Mataskärissä 23.8.03. Käsikirjoitus, 2003.

Lagerspetz, Olli. Diaesitys Maria ja Markus Ahlmanin jälkeläisten perheineen suvukokoukseen Turussa 12.6.1999 ravintola Brahen Kellarissa. Käsikirjoitus, 1999.

Salmela, Mikko. ”Erik Ahlman”. Teoksessa: Suomalaisen kulttuurifilosofian vuosisata. Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki. S. 267 – 363.

Salomaa, J. E. Eräs lapsuus ja nuoruus. WSOY. Helsinki. 1954.

Warmemaa os. Pentti, Kaarina. Johan Markus Ahlman 1858 - 1922. Käsikirjoitus.

Internetlähteet: <http://www.saunalahti.fi/mikolat/erikki/vaari/muistelmat.htm>, päivitetty 22.6.2011

Timo Leinonen

Varhaislapsuuden aikainen kokemus tämän kynnyksen ylittämisestä todisti filosofi Erik Ahlmanille, että hän jo pienenä lapsena tiesi olevansa ”minä”, eikä vain Erik, kuten hän lapsena muiden tavoin kutsui itseään. Kun hän ensi kerran ylitti omin voimin kynnyksen, hän muisti ajatelleensa, että hänen täytyi olla jo iso poika. Kynnys oli niin korkea.

www.lassila-tikanoja.fi

Yy kaa koo nee!
Helppo tapa laskea
hiilidioksidipäästöjä

**L&T:n Nelilokeropalvelun avulla
lajittelu ja kierrätys on vaivatonta.
Kokeile niin huomaat!**

Itä-Maarian aluetyön joulutervehdys

Alkuvuodesta 2011 aloittaneen Maarian seurakunnan Itä-Maarian alueneuvoston uuden kokoonpanon ensimmäinen toimintavuosi on päätymässä ja tuntuu siltä, että kulunut aika olisi kulunut kuin siivillä.

Kulunut vuosi on toiminnallisesti ollut vireä ja tapahtumarikas, eikä siihen suinkaan ole vähiten vaikuttanut Turun kulttuuripääkaupunkivuoden puitteissa alueellamme järjestetyt lukuisat upeat tapahtumat ja tilaisuudet. Itä-Maarian aluetyölle onkin ollut suuri ilo ja kunnia saada olla omalta osaltaan niissä mukana ja antaa oma panoksensa niiden toteuttamisessa.

Kaikki toiminta olisi kuitenkin mahdotonta ilman aktiivisia jäseniä. Siksi haluankin esittää suuren kiitoksen kaikille alueneuvoston maallikojäsenille ja muille vapaaehtoisille sekä mukana olleille seurakunnan työntekijöille ja eri yhteistyötahoille kuluneesta vuodesta. Se on ollut mielenkiintoista ja upeaa aikaa.

Vielä jäljellä olevasta loppuvuoden toiminnastamme yhdessä aina aktiivisen evankelioimistyön tukitiimin kanssa löytyy tarkempaa tietoa tämän lehden sivuilta. Toivottavasti löydät runsaasta valikoimastamme jonkun Sinulle sopivan tilaisuuden.

Loppuvuoden tapahtumista haluan kuitenkin erikseen mainita yhden. Koroiset-lehden tämän vuoden ensimmäisessä numerossa kerroin tavoitteistamme kantaa huolta erityisesti Maarian kirkon tulevaisuudesta, jumalanpalveluksen osallistujamäärän kasvattamisesta ja jumalanpalveluselämän elävöittämisestä sekä monipuolistamisesta lisää maallikkoja apuna käyttäen. Tällöin mainitsin myös ns. Katekumenaatti-toiminnan aloittamisesta, jossa nimenomaan maallikot ovat kyseisen toiminnan selkäranka.

Tähän liittyen järjestimme kulu- van syksyn aikana ns. Messunaika- koulutuksen, joka oli maksuton ja

avoin kaikille, jotka halusivat perehtyä jumalanpalveluksen merkitykseen oman uskonelämänsä kannalta. Koulutus antoi myös tietoa jumalanpalveluksen sisällöstä, rohkaisti oman uskonelämän vaalimiseen ja vahvisti seurakuntayhteyttä tukemalla osallistumista jumalanpalvelukseen. Koulutukseen osallistuneista muodostettiin ryhmä, jonka yhdessä toteuttama messu toimitetaan ensimmäisen kerran Maarian kirkossa sunnuntaina 11.12.2011 klo 10.00 alkaen. Tervetuloa Maarian kirkkoon!

Toiminnassa on aina jotain parannettavaa ja paljon on vielä tekemättä, mutta jotain olemme varmasti myös saaneet aikaan. Toivon, että tavoitteemme ovat edes osittain onnistuneet ja tulevaisuudessa yhä useampi löytäisi tiensä seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin ja yleensä mukaan seurakunnan toimintaan, joka on todella monipuolista.

Lähestyvä joulun tarjoaa toivottavasti meille kaikille kiireen keskellä myös aikaa levähtää ja ladata akkuja. Me aluetyön parissa työskente-

levät ainakin toivomme niin ja odotamme innolla uuden vuoden 2012 alkamista.

Kuitenkin kaiken yltäkylläisyyden ja kaikinpuolisen paljouden keskellä me monesti unohdamme, että ympärillämme on paljon ihmisiä, jotka ovat yksinäisiä ja vähäosaisia tai muuten avun tarpeessa olevia. Oletko siirtämään heille edes hitusen omista etuoikeuksistaamme. Tämä on asia, joka meidän tulisi muutenkin muistaa vuoden jokaisena päivänä. Saman kiireen keskellä meidän ei myöskään tule koskaan unohtaa joulun suurta ilosanomaa ja siihen sisältyvää ihmettä.

Lopuksi haluan toivottaa kaikille alueen asukkaille ja heidän läheisilleen siunattua joulun aikaa sekä kaikkea hyvää alkavalle uudelle vuodelle 2012!

Jouluisin terveisin,

Mika Ketola
Itä-Maarian alueneuvoston
puheenjohtaja

Mika Ketola (oik.) ja Pertti Pussinen paistoivat ahvenanmaalaista lammasmakkaraa Itä-Maarian aluetyön hyväksi Koroisten talvimarkkinoilla maaliskuussa.

Meille on helppo tulla

Raunistulan Apteekki

Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

Invapaikka, pyörätuoliluiska ja automaattiovet

Avoinnna: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Satakunnantie 19, Turku
puh ja fax 020 740 4300
www.raunistulanapteekki.fi

Bonusta pankki-asiointinista.

Testaa omat
bonuksesi osoitteessa op.fi/bonus

Yhdessä hyvä tulee.

Turun Seudun OP

op.fi/turunseutu

Turun
KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula
Ruunikokatu 3
Orikedon postin vieressä
Puh. (02) 238 7799
www.turunkotipesula.fi
kari.karppelin@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

WIKLUNDIN APTEEKKI

kukkakauppa
NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimlantie 374, 20460 TURKU
ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
ruusuportti@gmail.com
Tilaisuudet järjestää
Ruusuportti ry
Tervetuloa

PARTURI KAMPAAMO

Punatukka

Avoinna:
ma-ti-to-pe 9–17
ke 10–19
la 9–14

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. (02) 2370 656
Gsm 040 5112 313

Toivotamme asiakkaillemme oikein hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta 2012!
t: Maija – Tiia – Fanny

Puhdasta energiaa huomiseen

Vaihda sinäkin vihreään sähkөөn
www.turkuenergia.fi/hyotytuuli

www.turkuenergia.fi **Turku Energia**

Pullervo Pöllön tarinoita

Pullervo eksyy

Hei kaikki, Pullervo Pöllö tässä pitkästä aikaa! Varmaan muistatte, että toimin Nummen kirjastossa yövahtina. Käyn myös tervehtimässä esikoululaisia kun he joskus poikkeavat kirjastoon kurseille. Eskarit saavat kurssistaan todistuksen jossa on hieno kuva. Minun kuvani! Sellaista todistusta ei monella ole, vain Nummen kirjaston eskareilla.

Ehkä ihmettelitte, missä olin syksyllä. Olikin aika seikkailu, kivaa ja jännittävää ja vähän noloakin. Noloa oli se, että eksyin.

Pöllöt yleensä osaavat suunnistaa mutta nyt täytyy tunnustaa, että suuntavaisto ei ole vahvin ominaisuuteni (luulen että vahvin on höpötyskyky). Päätin lähteä katsomaan sisaruksiani. Kuten muistatte, heitä on Rovaniemellä ja Helsingissä ja monessa muussa metsässä. Lähdin kirjastosta tuttua reittiä ilmanvaihtokanavan kautta ulos ja siitä kohinaa kohti - Halistenkoskelle siis. Kävi sillä tavalla hyvin, että pääsin kanoottiin kyytiin ja tätä ette usko: kanootti vei minut kirkon luokse ja vielä siitakin eteenpäin. Näin isoja haahkoja ja uuden upean sillan ja sitten olinkin merellä.

Olen aika harvoin vieraillut satamassa. Satama on laivojen koti ja kyllä siellä olikin paljon isoja laivoja. Melkein törmäsin kanootilla punaiseen laivaan, mutta

onneksi muistin taas siipeni ja lennähdin kannelle. Hassua että laivassa on kansi. Minulle ovat nuo kirjojen kannet paljon tutumpia...

Siellä laivan kannella oli monta mielenkiintoista koloa ja koska minua jo väsytti, nukahdin yhteen koloon. Heräsin vasta oikein kovaan törähdykseen ja kummalliin puheeseen. En ymmärtänyt mitään. Ranta näytti olevan lähellä ja lennähdin sinne. Siistiä ja kaunista ja paljon autoja. Onneksi löysin pari puuta ja piilouduin sinne tarkkailemaan. Nyt seuraa se nolo juttu: en tiedä missä olin. Näytin varmaan aika hätääntyneeltä. Paikalle sattui tulemaan pari pulua ja he ottivat minut siipien suojaan ja kummallisella kielellä selittivät, että minun taitaa olla "baras lennähdää" takaisin laivaan.

Niin teinkin. Pääsin kotisatamaan nälkäisenä (laivalla ei ilmeisesti ollut ruokaa ollenkaan, seisovia pöytiä vain) ja lähdin etsimään ruokaa. Olin kuitenkin aika väsynyt ja taas eksyksissä enkä ollenkaan tajunnut, että istuin junan katolla. Minun onneni, että se oli ravintolavaunu. Huomasin sen tuoksusta. Tässä junassa oli tutunnäköinen ilmanvaihtokanavan aukko ja siitä sitten livahdin sisälle. Onneksi kukaan ei huomannut eikä pelästynyt ja pääsin rauhassa noukkimaan piirakanpaloja. Kyllä kelpasi, ruokaa riitti ja uni maittoi kun kolina nukutti. Päädyin Rovaniemelle. Siellä sentään ymmärrettiin puhettani ja jäinkin sinne sukulaisiin moneksi yöksi. Olin kyllä tullut kotiin aikaisemmin, mutta kun ne junat olivat aina myöhässä ja taisin itsekin vähän myöhästellä. Voisin tietysti kertoa mitä kaikkea Joulupukin pajassa valmistellaan mutta enpä kerro, näette sitten jouluna paketeissa.

Siskoni ohjeiden avulla pääsin viimein onnellisesti takaisin Turkuun ja Nummeen tuttuun paikkaan töihin. Tuttua tekemistä ja tuttuja kavereita, mutta oli jotain uuttakin: piiri. Kerran kun meni ennen iltasulkemista kirjaston kahvihuoneeseen, siellä olikin ihmisiä piirissä ja jännä leikki meneillään. Kovaa pulinaa ja puhetta, keskustelua ja kahvin tuoksua. Se oli varmaan piirileikkiä ja sitähan me kaikki nyt voimme harjoitella kun on joulutulossa. Maikku kyllä sanoi, ettei tuolla piirissä mitään leikitä vaan luetaan mutta sitä en usko, ei lukeminen voi olla noin hauskaa. Jos oikein yritän, pääsenköhän joulun jälkeen tuonne piiriin juttelemaan? Senhän minä osaan.

Leikkisää joulun odotusta kaikille t. Pullervo

Maikku

**Terve-
tuloa!**

**Hyvitämme
vähintään**

2000,-

**autosta kuin autosta
vaihdossa yli 6000 euron
vaihtoautoon!**

Rinta-Joupin Autoliike Oy

Yli 1000 autoa:
www.rinta-jouppi.com

Ma 9-20 • Ti-pe 9-18 • la 10-15
Piiskakuja 10, TURKU p. (02) 281 0281

Halisten silta

Olin Halisten sillalla
katselemassa
kun vesi virtasi
äitini kanssa.

Anna Agha, 1a

Sata tarinaa Halista - Nummenpajan koulun oppilaiden kertomuksia Halisten lähiöstä

**HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.**

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku
Puh. (02) 2539 331

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua,
nopeasti ja ammattitaidolla

LEVY-JAATI OY

**Oikein
hyvää**

joulua!

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200, fax 277 0990
email: levy-jaati@pp.nic.fi

Avoinna ark. 8-17

Unesta kuultua

Sain hiljattain istua Turun alueen tuki- ja liikuntaelin yhdistys ry Tuklin järjestämässä tilaisuudessa ja kuunnella suomalaisen unitutkimuksen gurun, dosentti Erkki Kronholmin esitystä unen terveystaustuksista. Yleinen luulo on, että nykyään ihmiset nukkuvat paljon vähemmän kuin vielä joitakin vuosikymmeniä sitten. Väitteen tueksi on heitetty erilaisia syitä, kuten TV:n katsomisen lisääntyminen, nuorisoa valvottavat tietokonepelit ja muutenkin hektinen elämän riento.

Kronholmin mukaan suomalaisten yöunen pituus ei ole merkittävästi lyhentynyt kulueneen 30 vuoden aikana. Keskimääräinen unen pituus 1970-luvun lopussa oli 7½ tunnin tienoilla, kun se tänään on vain vartitunnin lyhyempi. Tärkeää kuitenkin on, että lyhytunisten eli alle 5 tuntia nukkuvien tai pitkäunisten eli yli 9 tuntia nukkuvien määrä ei ole muuttunut seuranta-aikana. Yön lyheneminen johtuu Kronholmin mukaan satunnaisen unettomuuden lisääntymisestä. Normaalia elämää eletessä unen pituus ei ole siis lyhentynyt. Elämän riento on vain sellainen, että unettomuus

iskee nykyään useammin kuin 30 vuotta sitten.

Dosentti Kronholm kertoi myös uutisia Kanadasta. Siellä on havaittu, että talviaikaan siirtyminen vähentää joiksikin päiviksi liikenneonnettomuuksien määrää. Kesäaikaan siirtyminen taas lisää niitä. Kesäaikaan siirryttäessä yöuni jää tunnin lyhyemmäksi, kun taas talviaikaan siirryttäessä yöunen tulee tunti lisää. Lyhemmän yön jälkeen aiheutuu enemmän liikenneonnettomuuksia ja pitempään nukuttaessa taas säästytään niiltä.

Unella on merkitystä myös tunteiden säätelyssä. Tätä todistaa tutkimus, jossa hyvin nukkuneille ja toisaalta valvoneille koehenkilöille näytettiin eriasteisesti surullisia ja iloisia kasvokuvia. Unen puutteesta kärsineiden koehenkilöiden kyky tunnistaa kasvokuvien tunteita oli selvästi huonompi kuin hyvin nukkuneiden. Uni siis vaikuttaa siihen, miten aistimme kanssaihmistemme tunteet. Hyvä neuvo on, että ainakin ennen liikeneuvotteluja tai muutoin tärkeitä tapaamisia kannattaa yrittää nukkua hyvin.

Jos emme nuku tarpeeksi, myös ärsytyskynnys laskee. Väsynyt ärtyy helposti pienimmistäkin impulsseista. Kansa on tiennyt tämän jo kauan ennen tutkijoita puhuessaan ”väärällä jalalla nousemisesta”. Ilmiön kemiallinen tausta on selvitetty. Etuaivot säätelevät molemmin puolin keskiaivoissa olevien manteliumakkeiden aktiivisuutta ja jarruttavat niiden liiallista toimintaa. Unen puutteessa etuaivojen jarruefekti ei enää toimi ja siksi aggressiot nousevat helpommin pintaan.

Unesta löytyy vastaus siihenkin, miksi aika kulta muistot? Dosentti Kronholm kertoi sen johtuvan siitä, että nukuttaessa kevyt REM-uni pyyhkii aikojen kuluessa muistijäljistä pois tunteet. REM-unen nimi tulee englanninkielisistä sanoista ’rapid eye movement’ eli sen aikana tapahtuu nopeita silmänliikkeitä ja aivot toimivat kohtuullisen vilkkaasti, vaikka ihminen nukkuu. REM-unen haalistaessa tunteita, itse muistijälki kuitenkin vahvistuu. Tällä mekanismilla elimistö suojelee itseään. Olisi aika vaikea tilanne, jos pitkiäkin aikoja sitten kokemiemme tapausten muisteleminen aiheuttaisi aina

vuolaan itkun tai kovan suuttumuksen. Ajan päästä elämän tapahtumiin osataan suhtautua tyynemmin.

Kaikkea jännittävää siis tapahtuu unen aikana. Toivotan kaikille lukijoille Hyvää Adventin ja Joulun aikaa sekä makoisia yöunia!

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Röntäessä asuva lääkäri ja tietokirjailija.

Pakinaa joulusta

Joulukin tuossa lähestyy ja taas kaikki kauniit muistot tulee mieleen. Ne lumiset pellot ja tietysti se, minkä tapahtuman muistoksi joulua vietetään. Se tuo mieleen monta ajatusta ja muistelusta, joita on kymmenien vuosien varrella tallentunut.

Jouluattoa nyt odotellaan. Arkihuolet on heitetty ja olisiko se taatto jo palannut kuusenhakumatkaltaan. Pirtin permanto on kyllä jo pesty ja näyttää valkoiselta. Äitikin on laittanut kystä kyllä ja saa siitä arvostusta. Joku arvuuttelee olisiko jo joulupukki lähtenyt matkaan sillä punakuono Petterillään.

Härät ovat valmiina seimissään ja täällä pohjoisessa lampaat odottelevat, mitä tuleman pitää. Namuset on ripustettu kuusen oksille ja sepä saa lapset sen ympärillä leikkimään ja laulamaan. Tontut ovat tulleet jostain siltojen alta ja kuiskivat toisilleen maistuvasta ruuasta. Harmaanuttuisen tontun, joka on viemässä kauraa ruunalle, kuulemma, vahtikin tuntee.

Miksi kummassa silloin ennen oli aina hanget korkeat ja komeat nietokset, ihan haitaksi asti. Maassa oli hanki, joet ja järvet jäässä. Mitään vesisateisia jouluja ei muistiin mahdu. Jossain kyllä muistutettiin kesästä, joka oli tullut ihan talven keskelle.

Niitä maisia mietteitä voisi työntää taka-alalle, ettei lapsi unohtuisi hankkeen, vaan syntyisi hiljaiseen sydämeen.

Enkeleitä näkyy kyllä siellä ja täällä. Jos ei nyt oikeita, niin ainakin kuvia, jotka muistuttavat niiden laulaneen kunnia Jumalalle ja olivat tärkeässä tehtävässä ensimmäisenä jouluna.

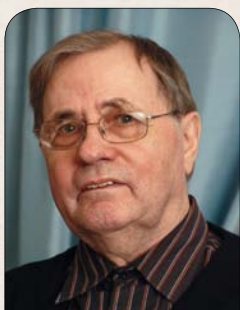
Harva enää antaa ruunan sitä viimeistä virstaa kirkkomatkalla ravata, ja aisakellon helkettä kuunnella. Toisenlaisilla kulkupeleillä kirkkoon nyt kuljetaan. Sieltä ne kuuluvat hiljaa yli avaruuksien kajahtavat joulukellot. Kirkkaat joulukynttilät hymyilevät tärkeän asian vuoksi. Siellä kirkossa pastorit, eli paimenet, edelleen kertoilevat joulun keskuksena olleesta seimen lapsesta. Suuresta ilosta, joka koski koko maailmaa. Siihen iloon voisi se häkissä oleva Sylvia-lintukin liittyä, kun vain hänen ovi aukeaisi. Meille ihmisille se on avattu, jospa sen vain huomaisimme. Se sitten saisikin laittamaan kauralyhteen ja kutsumaan varpusta, joka ei ollut tästä maasta, hakemaan pientä siementä, vaikka tytöltä tuolla pirtin portailla jouluaamuna.

Joulun tähtöset tuikkivat varmaan ilman kehoitustakin. Jouluyö, on aina ollut juhlayö.

Ei sitä kuitenkaan johdi yhtyä siihen ainaisen joulun vieton olemassaolon toivomukseen.

Hyvää ja rauhallista tulevaa joulua kuitenkin kaikille.

Aulis Katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen Halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

Jätteen energiahyötykäytön vaikutuksia selvitetään Topinojalla

Turun Seudun Jätehuolto on aloittanut mahdollisen uuden jätevoimalan ympäristövaikutusten arvioinnin. Topinojan jätekeskus Turussa ja Palovuoren alue Raisiossa ovat selvitettäviä sijoituspaikkavaihtoehtoja.

YVA-ohjelma valmistuu joulukuussa. Ohjelmassa kuvataan hanketta, esitetään miten ympäristövaikutuksia selvitetään sekä kuinka asukkaita kuullaan YVA-hankkeen aikana.

YVA-ohjelman esittelytilaisuus järjestetään Turun kristillisellä opistolla torstaina 19.1.2012 klo 18.00 alkaen.

Tervetuloa kuulemaan ja keskustelemaan YVA-hankkeesta! Kahvipannu on kuumana klo 17.30 alkaen.

Samalla voit tutustua TSJ:n neuvontamateriaaleihin ja lajitteluoppaisiin.

Tapaamisiin joulupyhien jälkeen!

Lisätietoja:
Päivi Mikkola
yhteyspäällikkö
Turun Seudun Jätehuolto Oy
puh. 020 728 2112
paivi.mikkola@tsj.fi

VALOKUVAKILPAILU Kuvaa kulttuuria Koroisissa

KoroiSet-lehti julkistaa valokuvakilpailun, jossa etsimme kuvia kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumista alueella.

Kilpailun raadin muodostavat KoroiSet-lehden valokuvaaja **Dmitri Ovtchinnikov**, graafinen suunnittelija **Erkki Kiiski** ja toimituskunnan edustajana **Eija Leino**.

Kilpailuun voivat osallistua kaikki halukkaat enintään kolmella kuvalla, joiden tulee olla vähintään 1 Mt:n suuruisia.

KoroiSet-lehdellä on oikeus julkaista kuvia.

Kuvat lähetetään viimeistään 5.1.2012 sähköpostitse osoitteeseen valokuvakilpailu@koroinen.fi

Ensimmäinen palkinto 100 €, toinen palkinto 50 €, kolmas palkinto 30 €.

Hyvä vanhan ajan joulunvietto 23.-27.12.2011

Joulunviettoa parhain suomalaisin perintein! Suomen joulukaupunki Turku ja Turun kristillinen opisto tarjoavat sinulle unohtumattoman joulun levollisessa ja leppoisassa ilmapiirissä. Hinta 400 €, sis. täysihoidon, ohjelmat ja kuljetukset.

Ilmoittautumiset 9.12. mennessä: Hilikka Ollikainen, p. (02) 412 3612, hilikka.ollikainen@tk-opisto.fi

Turun kristillinen opisto | puh. (02) 412 3500
info@tk-opisto.fi | www.tk-opisto.fi

Eläinten joulurauhanjulistus Virnamäellä, Halisissa lauantaina 17.12.2011 klo 17-18

Lähtö klo 17 Valkkimyllynkujan ja Kalloistenkadun kulmasta.
Omat lyhdyt mukaan ja pukeutukaa sään mukaan!
Tarjolla pipareita ja kuumaa glögiä!

Tervetuloa!
Järj. Maarian ja Katariinan seurakunta
sekä HalisSeura

Salissa "Maiseman muistoja" -näyttely avoinna 19.1.2012 saakka tiistaisin ja torstaisin klo 12-15 ja satunnaisesti sunnuntaisin klo 11-15.

LUMO-puodissa käsitöitä ja kortteja myynnissä.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

ProNatMat

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

ProNatMat -pikkujoulupajat ja -juhla lauantaina 17.12. klo 14-24

Kynttiläpajassa valmistetaan vanhoista kynttilänpätkistä uusia kynttilöitä ja neulakinnaspajassa voi oppia vanhan tekniikan uudestaan. Illalla yhteistä illanviettoa.

LUMO -keskus os. Koroistentie 2. Tervetuloa.

Maarian
seurakunta

www.maarianseurakunta.fi

Maarian seurakunnan toimintaa

Messu Maarian kirkossa sunnuntaisin klo 10
Messu Pallivahan kirkossa sunnuntaisin klo 11

MAARIAN KIRKOSSA

su 11.12. klo 19 Kauneimmat joululaulut, Niemi ja Maarian kamarikuoro

ti 13.12. klo 13 eläkeläisten kauneimmat joululaulut, bussikuljetus: klo 12.10 Myllykodin pysäkki Viilarinkadulla Mälikkälässä - Markulantie - Kuninkojantie - Rautalan-kadun pysäkki - Aurokatu - Eskonkatu - Hepokullan srk-talo, Varkkavuorenkatu 23 - Tammispaltantie - Parrantie - Taskulan srk-koti - Maarian kirkko. Bussin etulasissa on kyltti, jossa lukee Maarian kirkko. Matka on ilmainen. Joululaulutilaisuuden jälkeen on paluukuljetu ja glogit ja kahvit Hepokullan srk-talolla.

pe 16.12. klo 18 NMKY:n Seniorikuoron joulukonsertti, joht. Heikki Rainio, urut Heikki Suokivi

la 17.12. klo 18 Kamarikuoro Kampin Laulu

su 18.12. klo 19 Kauneimmat joululaulut, mukana Verbum Sonans

ti 20.12. klo 20 Pyhä yö -konsertti, Turun NMKY:n kamari-kuoro Adastran, joht. Heikki Rainio, piano Pasi Helin

la 24.12. klo 16 jouluaaton hartaus, Rinne, Loukiala, Niemi
la 24.12. klo 23 jouluyön messu, Aaltonen, Rajamäki, Haikka

su 25.12. klo 7 jouluaamun sanajp, Ruskeepää, Myllymäki, Vuola, Niemi

ma 26.12. klo 10 messu, Rinne, Loukiala, Niemi

su 1.1. klo 10 messu, saarnaa Jukka Repo, liturgi Matti Paavonperä

pe 6.1. klo 10 loppiais messu, Sirén, Myllymäki, Niemi

MAARIAN PAPPILASSA

ti 13.12. klo 10 juttutupa

su 1.1. klo 11.30 kirkkokahvit ja lähetystilaisuus tallissa, Jukka Repo, Matti Paavonperä

PALLIVAHAN KIRKOSSA

la 10.12. klo 12-16 jouluihin kortti- ja korupaja

su 11.12. klo 16 Lasten kauneimmat joululaulut, Vuola ja Maarian lapsi- ja nuorisokuoro

la 17.12. klo 16 Hengellisen ro-
manimusiikin joulukonsertti. Leonard "Leukku" Stenroos. Taivaasta tuulee yhtye

la 24.12. klo 14 perheiden joulukirkko, Palmunen, Vuola

su 25.12. klo 8 Jouluaamun sanajp, Palmunen, Haikka

ma 26.12. klo 17 Johannesmessu, Rinne, Loukiala, V-S:n Kansanlähetys, eht.av. Nils Spoof ja Vuokko Oksa

la 31.12. Uudenvuoden rukoustahtuma, klo 17.15

Rukoushetki, klo 18 Rukouksesi kuullaan! rovasti Matti Vuolanne, tarjoilua, klo 19.30 aattojuhla, Anja Paavonperä, Viktor Klimenko, Matti Vuolanne, klo 21 aattoehtoilinen, Matti Paavonperä.

su 1.1. klo 11 jumalanpalvelus, Loukiala, Ari Malmi, Haikka

su 1.1. Uudenvuoden rukoustahtuma jatkuu, klo 15 Konsertti: Viktor Klimenko, puhe Jukka Repo

pe 6.1. klo 11 Lähetyspyhän jumalanpalvelus, Kokkola, Vuola

HALISTEN SEURAKUNTAKODILLA

4.1. ja 18.1. klo 18 avoin Raamattu- ja rukousryhmä

HEPOKULLAN SEURAKUNTATALOLLA

ma 12.12. klo 18 raamattupiiri

ti 13.12. klo 14-17 joulukahvila

to 15.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut

to 5.1. klo 11-14 1.-6.-luokkalaisten loppiaistahtuma, elokuvia, herkkuja, askartelua ja muuta mukavaa

31.1. klo 14 kirkkoherra tavattavissa

RAUNISTULAN SEURAKUNTATALOLLA

ma 12.12. klo 12 raamattu- ja keskustelupiiri

ke 14.12. klo 18 joululaujen ilta, järj. Japaninlähetyspiiri

pe 6.1. klo 18 nuorten messu, Palmunen, Niemi

la 7.1. klo 11 lähetysseminaari

su 8.1. klo 10 lähetysjumalanpalvelus

ti 10.1. klo 17 Hanna-ryhmä

su 15.1. Profeettallisen sanan päivät: Memento mortis, klo 14 aloitus, klo 14.15 "Ulkoistettu kuolema", Outi Cappel, klo 15.30 Tauko, klo 16 "Laske päiväsi oikein", Outi Cappel, klo 17.15 kahvi, klo 17.45 "Valmistaudu ikuisuuteen", Outi Cappel

Haliskahvila (Kardinaalinkatu 3 A, kellarikerros) avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 12-14.

Jouluaaton hartaus 24.12. klo 15 Kärsämäen kappelissa, Kokkola, Vuola

Perinteinen Koroisten ristin talvihartaus ke 14.12. klo 18 Koroisten niemellä

Eläinten joulurauhan julistus la 17.12. klo 17 Halisissa, Markkulan perheen kotitalan lähellä (Valkkimyllynkujan), Virnamäellä

* * *

Muutokset mahdollisia. Ajankohtaiset seurakunnan toiminnot löytyvät paikallislehdistä sekä www.maarianseurakunta.fi.

Suunnittele aluelippu!

KoroiSet-lehti julistaa suunnittelukilpailun, jolla haetaan uutta lippua Halisten sillan lipputankoihin. Lipun tulee kuvata Halisten, Koroisten ja Röntämäen kulttuuria ja aluetta muutoinkin. Kilpailu on avoin kaikille.

Lippuehdotusten pitää olla valmiina viimeistään 31. maaliskuuta 2012. Kolme parasta ehdotusta palkitaan. Ehdotukset toivotaan piirustuksina, joko paperilla tai sähköisenä.

Ehdotukset voi lähettää joko lippu@koroinen.fi tai KoroiSet, Turun kristillinen opisto, Lustokatu 7, 20380 Turku.

Maarian seurakunnan evankelioimistyön tukitiimin ja itä-Maarian aluetyön järjestämiä tapahtumia loppuvuonna 2011

Pvm/klo	Tapahtuma
su 11.12. klo 10	Maarian kirkossa on Messunaika-ryhmän vapaaehtoisten toteuttama jumalanpalvelus . Saarna: kirkkoherra Katri Rinne, avust. pastori Mikko Laurén, kanttori: Tero Niemi.
ke 14.12. klo 18	Koroisten ristin talvihartaus Koroisten niemellä . Hartaus: Mikko Laurén, kanttori: Heikki Rainio.
la 17.12. klo 16	Pallivahan kirkossa Hengellisen ro- manimusiikin joulukonsertti . Leonard "Leukku" Stenroos, Taivaasta tuulee yhtye. Mikko Laurén.
ma 26.12. klo 17	Jouluihin Johannesmessu Pallivahan kirkossa. Saarna: Kimmo Loukiala, lit. Katri Rinne, srk-laisen puhe: Nils Spoof, eht.avust. Vuokko Oksa ja Nils Spoof, juonto: Mika Ketola. Musiikki: Raija Louento ja Katulähetysten lauluryhmä Esa-Pekka Kannin johdolla. Esirukouspalvelua.
la 31.12. klo 17-22.30	Pallivahan kirkossa, Paltank. 2, Kansanlähetyksen Uudenvuodenpäivät . Rovasti Matti Vuolanne, Anja ja Matti Paavonperä, Viktor Klimenko.
su 1.1.2012 klo 10	Maarian kirkossa messu . Saarna: rovasti Matti Vuolanne .
su 1.1.2012 klo 11.30	Kirkkokahvit ja lähetystilaisuus pappilan tallilla, Sorolaisen k. 4, Jukka Repo ja Matti Paavonperä.
su 1.1. klo 15.00	Uudenvuodenpäivät jatkuvat: kon- sertti Pallivahan kirkossa, Viktor Klimenko, puhe Jukka Repo.

Kaikkiin tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Mahdolliset muutokset tietoihin voi tarkistaa seuraavilta verkkosivuilta:
www.johannesmessu.com
www.maarianseurakunta.fi